

**Στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΣΜΠΕ)
για τη 2η αναθεώρηση του περιφερειακού σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Αττικής**

Σχόλια - παρατηρήσεις - προτάσεις ΠΡΩΣΥΝΑΤ

A. Η υφιστάμενη κατάσταση: ένας κύκλος κλείνει ...

Με την έγκριση της ΣΜΠΕ του ΠΕΣΔΑ και του ίδιου του ΠΕΣΔΑ, στην Αττική και στις άλλες περιφέρειες, κλείνει ένας κύκλος, που άνοιξε -ξανά- γύρω στο 2009 - 2010. Στην αρχή αυτής της περιόδου επιχειρήθηκε η υλοποίηση μιας σειράς έργων, τα οποία περιγράφονταν στους υφιστάμενους περιφερειακούς σχεδιασμούς (ΠΕΣΔΑ), που εγκρίθηκαν μεταξύ 2004 και 2006. Στην κεφαλή αυτών των έργων ήταν μεγάλες, νομαρχιακού ή περιφερειακού χαρακτήρα, μονάδες επεξεργασίας σύμμεικτων απορριμμάτων -στο σύνολό τους ακραία υπερδιαστασιοποιημένων- με τη μέθοδο των ΣΔΙΤ και χώρων ταφής (ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ). Στην Αττική, είχαμε την προκήρυξη διαγωνισμών για τέσσερις (4) τέτοιες μονάδες, με συνολική δυναμικότητα 1.355.000 τόνους/έτος. Δηλαδή, θα οδηγούμασταν σε ένα μοντέλο διαχείρισης, το οποίο για 25-27 χρόνια θα προϋπέθετε την ύπαρξη 1.600.000 τόνων/έτος σύμμεικτων απορριμμάτων (συνυπολογίζοντας και το υφιστάμενο ΕΜΑΚ).

Η προσπάθεια να αποτραπεί αυτή η εξέλιξη, μέσα από κινηματικές διαδικασίες και αγώνες, ήταν βασικό χαρακτηριστικό της περιόδου και συνεχίζεται μέχρι σήμερα, παρόλο που κανείς δεν τολμά να υποστηρίξει πλήρως τον παλιό σχεδιασμό. Απέδωσε την ακύρωση κάποιων διαγωνισμών ΣΔΙΤ (της Αττικής) και το «πάγωμα», για κάποιο διάστημα, των άλλων. Παρόλα αυτά, δε γίνεται να μην αναρωτηθούμε, γιατί έπρεπε να υλοποιηθεί, με τόση επιμονή, ένα μοντέλο διαχείρισης, που υποβάθμιζε τη διαλογή στην πηγή και πριμοδοτούσε τα σύμμεικτα και την επεξεργασία τους σε μεγάλες μονάδες, στρώνοντας παράλληλα το έδαφος στην καύση; Στο εύλογο αυτό ερώτημα η απάντηση είναι πολύ απλή: γιατί έπρεπε να υποστηριχθεί μια πολιτική - οικονομική στόχευση, αυτή της ιδιωτικοποίησης, που εκφράστηκε κυρίως μέσα από τις ΣΔΙΤ. Την οποία στόχευση, το μεγαλύτερο μέρος του πολιτικού προσωπικού και μεγάλο μέρος των αυτοδιοικητικών παραγόντων δεν έχει εγκαταλείψει.

Ένα τρίτο -και ιδιαίτερο- χαρακτηριστικό ήταν ότι οι αντιστάσεις και οι αγώνες αυτής της περιόδου δεν περιορίστηκαν στην απόρριψη του προωθούμενου σχεδιασμού. Έδωσαν έμφαση και στην επεξεργασία μιας εναλλακτικής αντιπρότασης. Αυτό οδήγησε, όχι χωρίς κόπο και αντιφάσεις, σε μια άλλη αντίληψη, αυτήν που συνηθίσαμε να αποκαλούμε **αποκεντρωμένη διαχείριση με έμφαση στην πρόληψη, στην προδιαλογή και στην ανάκτηση των υλικών**. Προϊόν αυτής της αντίληψης είναι η θεσμοθέτηση των τοπικών σχεδίων διαχείρισης, αλλά και η βασική κατεύθυνση του νέου εθνικού σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων (ΕΣΔΑ), με τα όποια κουσούρια και τις αντιφάσεις που το συνοδεύουν. Εκτός από τα παραπάνω, έχουμε την υιοθέτηση ενός νέου σχεδίου για την πρόληψη παραγωγής αποβλήτων, ενώ για τελική έγκριση οδεύει και το νέο εθνικό σχέδιο διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων.

Ο κύκλος θα κλείσει με τους νέους ΠΕΣΔΑ. Ενδεχομένως και με την προσαρμογή σε αυτούς των τοπικών σχεδίων διαχείρισης (ΤΣΔ) των δήμων, αν οι δήμοι μπουν στον κόπο να το κάνουν. Πρόκειται για πολύ κρίσιμη διαδικασία, η οποία θα καθορίσει τη μορφή και το χαρακτήρα της διαχείρισης των αποβλήτων στα επόμενα χρόνια. Και το στοίχημα είναι αν θα επικρατήσει το πνεύμα των διεκδικήσεων της κοινωνίας και του νέου εθνικού σχεδίου ή αν θα ακολουθηθούν πολιτικές αναδίπλωσης και αναπαραγωγής του παλιού σχεδιασμού.

... και μας φέρνει αντιμέτωπους με νέα προβλήματα

Το τοπίο δεν είναι ανέφελο. Γιατί ούτε οι προθέσεις των περιφερειακών αρχών και των φορέων διαχείρισης είναι δεδομένες, ούτε η υλοποίηση του εθνικού σχεδίου και των τοπικών σχεδίων διαχείρισης εξελίσσεται με τον καλύτερο τρόπο.

Δε χρειάστηκε να περάσει πολύς καιρός από την τυπική έγκριση του νέου εθνικού σχεδίου (15/12/2015) και η κυβέρνηση το «αποποιήθηκε», στην πράξη. Ξέχασε τις επιλογές για δημόσιο φορέα διαχείρισης, για ριζική αλλαγή του καθεστώτος της ανακύκλωσης, για ουσιαστικές δημοτικές υποδομές, για εγκατάλειψη των ΣΔΙΤ, για αναμόρφωση του καθεστώτος των φορέων διαχείρισης (ΦοΔΣΑ) κλπ.. Το «κερασάκι στην τούρτα» ήταν η πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ 2014-2020. Εκεί γίνεται ολοφάνερα η πρόθεση χρηματοδότησης, σχεδόν αποκλειστικά, των κεντρικών μονάδων επεξεργασίας. Δεν περισεύει ούτε ένα ευρώ για δράσεις ανακύκλωσης, ενώ μπαίνουν τεράστια εμπόδια στη χρηματοδότηση και αυτών των λίγων δράσεων που απομένουν για τους δήμους. Την ίδια στιγμή, μαίνονται οι προσπάθειες υπονόμησης και ακύρωσης του ΕΣΔΑ από τους, εξ αρχής, πολέμιούς του (δηλαδή, τους εργολάβους και τους υποστηρικτές τους στο πολιτικό προσωπικό).

Από την άλλη, τα τοπικά σχέδια διαχείρισης των δήμων, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, είναι αποστεωμένα από κάθε ουσιαστικό περιεχόμενο, που θα απέτρεπε τη συνέχιση της «εξαγωγής» των αποβλήτων τους σε άλλες περιοχές. Λίγη περισσότερη προδιαλογή υλικών, μπλε κάδοι και τα γνωστά ιδιωτικά ΣΕΔ, κάποια «πράσινα σημεία» και αυτό είναι όλο. Κατά τα άλλα, συντηρείται ο γνωστός ρόλος: συλλογή και μεταφορά σκουπιδιών σε κεντρικές εγκαταστάσεις.

Οι παραπάνω επιλογές δεν οδηγούν, απλά, σε καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων και στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί. **Το μεγαλύτερο πλήγμα που καταφέρουν είναι στην κατεύθυνση της διαχείρισης των αποβλήτων.** Από την αντίληψη που έχει στον πυρήνα του την οικονομικότητα του συστήματος διαχείρισης, την αποκέντρωση, τη μικρή κλίμακα και την ήπια διαχείριση, με έμφαση στην πρόληψη, στην προδιαλογή και στην ανάκτηση των υλικών, ξαναγυρνάμε στη λογική της συγκεντρωτικής διαχείρισης, στα σύμμεικτα και στις συμβάσεις ΣΔΙΤ.

Τα ΠΕΣΔΑ θα μπορούσαν να λειτουργήσουν σαν ανάχωμα στην ανεπιθύμητη μεταστροφή κατεύθυνσης, κάτι που δεν επιβεβαιώνεται στην πράξη. Τα περιφερειακά σχέδια (ΠΕΣΔΑ), που εκπονούνται και εγκρίνονται αυτήν την περίοδο, αποδέχονται την παραπάνω λογική των τοπικών σχεδίων και προσανατολίζονται σε συγκεντρωτικές εγκαταστάσεις διαχείρισης σύμμεικτων και επεξεργασίας προδιαλεγμένων οργανικών. Σε πολλές περιπτώσεις στις ίδιες μονάδες. Για τα ανακυκλώσιμα, που είναι η άλλη μεγάλη κατηγορία των αστικών αποβλήτων, η συνήθης πρακτική είναι αυτή της μεταφοράς στα ιδιωτικά ΚΔΑΥ της ΕΕΑΑ (μπλε κάδος) και στις κεντρικές εγκαταστάσεις των άλλων συστημάτων (ΣΕΔ).

Εξάιρεση δεν αποτελεί και ο νέος ΠΕΣΔΑ της Αττικής, ο οποίος κινείται στην ίδια κατεύθυνση. Επιπλέον, χαρακτηρίζεται από τέτοια γενικότητα και αοριστία, που κάνει το προσδοκώμενο αποτέλεσμα ακόμη χειρότερο. Στη συνέχεια θα επιχειρηθεί να φωτιστούν καλύτερα οι επιμέρους πτυχές της ΣΜΠΕ του ΠΕΣΔΑ, όσο και του ίδιου του ΠΕΣΔΑ.

B. Ο χαρακτήρας της ΣΜΠΕ του ΠΕΣΔΑ Αττικής

Οι μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΜΠΕ) έργων και δραστηριοτήτων, όπως και οι στρατηγικές μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) των διαφόρων σχεδίων έχουν μια εγγενή αδυναμία, μια «αχίλλειο πτέρνα». Εκπονούνται ή ανατίθεται η εκπόνησή τους από τους ίδιους τους φορείς των έργων και των δραστηριοτήτων. Από τα πράγματα, σκοπός τους είναι να αποδείξουν, σε κάθε περίπτωση, την ωφελιμότητα των έργων και των σχεδίων που αξιολογούν από περιβαλλοντική σκοπιά. Γι αυτό και δεν υπάρχει ΜΠΕ ή ΣΜΠΕ, η οποία να έχει αμφισβητήσει έργο ή σχέδιο που εξετάζει. Αυτό, ακριβώς, συμβαίνει και με την, υπό συζήτηση, ΣΜΠΕ του ΠΕΣΔΑ Αττικής. Αντιμετωπίζεται σαν μια τυπική υποχρέωση, για την ολοκλήρωση της έγκρισης του νέου ΠΕΣΔΑ. Οπότε, εκ προοιμίου, γνωρίζουμε ότι θα υπάρχει θετική εκτίμηση της πρότασης της περιφέρειας και του ΕΔΣΝΑ, όποια κι αν είναι αυτή. Θα επισημάνουμε τρία στοιχεία, τα οποία τεκμηριώνουν τον καθαρά διεκπεραιωτικό χαρακτήρα της ΣΜΠΕ.

Περιβαλλοντική εκτίμηση σχεδίου, χωρίς σχέδιο!!!

Είναι πρωτοφανές ότι βρίσκεται σε δημόσια διαβούλευση η ΣΜΠΕ ενός σχεδίου, χωρίς να υπάρχει το ίδιο το σχέδιο (ΠΕΣΔΑ). Την ώρα που εξελίσσεται αυτή η διαδικασία, ο ΕΔΣΝΑ και η περιφέρεια Αττικής ακόμη «ξηλώνουν» και «ράβουν» τα σχέδια και τις προτάσεις που προηγήθηκαν, προκειμένου να παρουσιάσουν -άγνωστο πότε- το τελικό κείμενο του ΠΕΣΔΑ. Παρόλα αυτά, οι συντάκτες της ΣΜΠΕ δεν έχουν κανένα πρόβλημα να προχωρήσουν στην περιβαλλοντική αξιολόγηση του (ανύπαρκτου, για την ώρα) σχεδίου. Είναι αλήθεια ότι η τυπική διαδικασία προϋποθέτει την έγκριση της ΣΜΠΕ, από τη διεύθυνση περιβαλλοντικής αδειοδότησης του ΥΠΕΝ, για να γίνει η έγκριση του ΠΕΣΔΑ, από το περιφερειακό συμβούλιο. Αυτό, όμως, δεν δικαιολογεί, σε καμία περίπτωση, την απουσία του σχεδίου στη φάση της περιβαλλοντικής αξιολόγησής του.

Μελέτη παντός καιρού

Το γνωρίζαμε από πριν το επιβεβαιώνει και η ίδια μελέτη: η ΣΜΠΕ βασίστηκε στις αποφάσεις του ΕΔΣΝΑ και στη μελέτη της εταιρείας ΕΠΕΜ Α.Ε., στο πλαίσιο της ανάθεσης του έργου «ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ της ΔΙ.ΠΕ.ΧΩ. της ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΣΜΠΕ ΤΟΥ ΠΕΣΔΑ». Για να το κάνουμε πιο λιανά, **πρόκειται για τη ΣΜΠΕ, που ανατέθηκε το 2011 και με την οποία υποστηρίζονταν ο προηγούμενος σχεδιασμός και τα έργα ΣΔΙΤ(!!!).**

Εναλλακτικές λύσεις που αγνοήθηκαν

Τυπική υποχρέωση των περιβαλλοντικών μελετών είναι να εξετάζουν, εκτός του επιλεγμένου σχεδίου, τις επιπτώσεις της μηδενικής λύσης -δηλαδή, να ισχύσει ο υφιστάμενος σχεδιασμός- και μία, τουλάχιστον, εναλλακτική λύση. Ποια εναλλακτική λύση επέλεξαν οι συντάκτες της ΣΜΠΕ; Μια πρόταση τεσσάρων ΜΚΟ, για την οποία εκτιμάται ότι: «είναι πολύ κοντά στο βασικό (προτεινόμενο) σενάριο, δεν αντιμετωπίζει όμως θέματα χωροθετήσεων, τοπικών σχεδίων διαχείρισης των Δήμων, διαδημοτικών συνεργασιών κ.α.». Τι διέφυγε από τους συντάκτες της ΣΜΠΕ; Μα η παραμικρή αναφορά, ούτε καν αξιολόγηση, της μοναδικής πρότασης που έχει υποστηριχθεί, αντιπαραθετικά στην πρόταση της περιφέρειας και του ΕΔΣΝΑ, από πλήθος κοινωνικών -συμπεριλαμβανομένης της ΠΡΩΣΥΝΑΤ- και πολιτικών φορέων, εργαζομένων και εκλεγμένων στην αυτοδιοίκηση κλπ., την πρόταση της «**αποκεντρωμένης διαχείρισης, με έμφαση στην πρόληψη, στην προδιαλογή και στην ανάκτηση των υλικών**».

Γ. Υπάρχει λύση και δεν είναι αυτή της περιφέρειας και του ΕΔΣΝΑ

Προκειμένου να τεκμηριωθεί ότι η λύση της «αποκεντρωμένης διαχείρισης, με έμφαση στην πρόληψη, στην προδιαλογή και στην ανάκτηση των υλικών» είναι εφικτή, αλλά και για να γίνει σαφής η σκοπιά από την οποία ασκείται η κριτική στη ΣΜΠΕ του ΠΕΣΔΑ, θα δώσουμε τα βασικά χαρακτηριστικά μιας νέας θεώρησης, βιώσιμης και σε όφελος της κοινωνίας.

Αυτή η θεώρηση έχει στο επίκεντρο:

- Το δημόσιο χαρακτήρα της διαχείρισης
- Τη συγκρότηση δημόσιου φορέα για τη διαχείριση των αποβλήτων, με επιτελικό ρόλο στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των εθνικών στόχων.
- Τη μεταφορά του κύριου βάρους της διαχείρισης, από τις συγκεντρωτικές περιφερειακές υποδομές, στις μικρής κλίμακας δημοτικές ή διαδημοτικές υποδομές.
- Την έμφαση στην προδιαλογή και στην ανάκτηση υλικών.
- Την εκπόνηση και χρηματοδότηση ουσιαστικών τοπικών σχεδίων διαχείρισης από τους δήμους, στη βάση της παραπάνω επιλογής και σύμφωνα με το σχετικό παράρτημα του εθνικού σχεδίου διαχείρισης.
- Τη ριζική αναδιάρθρωση του σημερινού, πλήρως ιδιωτικοποιημένου, συστήματος ανακύκλωσης.
- Την απόρριψη της καύσης, σαν βασικού τρόπου διαχείρισης.
- Την επανεξέταση του καθεστώτος των φορέων διαχείρισης.

Σε αυτό το «μοντέλο», οι βασικές νέες υποδομές διαχείρισης των ΑΣΑ, σε αντιστοίχιση με το επίπεδο της γεωγραφικής και πληθυσμιακής κάλυψης, είναι οι παρακάτω:

1. Δίκτυο προδιαλογής υλικών σε ξεχωριστά ρεύματα

Κατάργηση του μπλε κάδου και ανάπτυξη δικτύου κάδων ξεχωριστής συλλογής των ανακυκλώσιμων υλικών συσκευασίας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη νομοθεσία. Συμπεριλαμβάνεται η ανάπτυξη δικτύου (καφέ) κάδων για τη συλλογή προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων.

2. «Πράσινα σημεία»

Είναι καθαρά δημοτικές υποδομές, μία ή περισσότερες σε κάθε δήμο, στις οποίες, κατά κανόνα, συγκεντρώνονται τα λιγότερο συνηθισμένα ανακυκλώσιμα υλικά (έντυπο χαρτί, ηλ. συσκευές, λάδια, φάρμακα κλπ.), έπιπλα, ογκώδη κλπ.

3. Κέντρα ανακύκλωσης

Είναι δημοτικές ή διαδημοτικές υποδομές υποδοχής - αξιοποίησης των προδιαλεγμένων υλικών (συσκευασιών και μη), που προέρχονται, κυρίως, από το δίκτυο των ξεχωριστών κάδων. Υποκαθιστούν τα ΚΔΑΥ της ΕΕΑΑ, εξαλείφουν τις μακρινές και πολυδάπανες μεταφορές σ' αυτά και εξοικονομούν - εξασφαλίζουν πόρους στην τοπική αυτοδιοίκηση. Κατά περίπτωση, μπορούν να χρησιμοποιηθούν σαν χώροι υποδοχής και διάθεσης και των υλικών που συγκεντρώνονται στα «πράσινα σημεία». Ο αριθμός και η δυναμικότητα αυτών των υποδομών είναι αντικείμενο των τοπικών (δημοτικών ή διαδημοτικών) σχεδίων διαχείρισης.

4. Μονάδες κομποστοποίησης οργανικών

Είναι δημοτικές ή διαδημοτικές υποδομές υποδοχής - αξιοποίησης των προδιαλεγμένων υλικών («πράσινων» και οργανικών κουζίνας), που προέρχονται, κυρίως, από το δίκτυο των ξεχωριστών κάδων και τις υπηρεσίες πρασίνου των δήμων. Συμβάλλουν στην εκτροπή από την ταφή των βιοαποδομήσιμων υλικών και εξοικονομούν - εξασφαλίζουν πόρους στην τοπική αυτοδιοίκηση. Κατά περίπτωση, μπορούν να υποδέχονται, σε ξεχωριστές γραμμές, οργανικά υλικά από τη διαδικασία διαχωρισμού των υπολειμματικών σύμμεικτων. Ο αριθμός και η δυναμικότητα αυτών των υποδομών είναι αντικείμενο των τοπικών (δημοτικών ή διαδημοτικών) σχεδίων διαχείρισης. Παρόλα αυτά, στους πίνακες που ακολουθούν, δίνουμε μια αίσθηση των μεγεθών των ποσοτήτων των οργανικών (προδιαλεγμένων ή από επεξεργασία σύμμεικτων).

5. Μονάδες επεξεργασίας υπολειμματικών σύμμεικτων

Είναι διαδημοτικές ή περιφερειακές υποδομές, που υποδέχονται τις διαρκώς μειούμενες ποσότητες σύμμεικτων, που δεν έχουν «περάσει» από διαδικασίες προδιαλογής. Αντιστοιχούν σε ευρύτερες γεωγραφικές - πληθυσμιακές ενότητες, που για λόγους συνεννόησης τις ονομάζουμε διαχειριστικές ενότητες (ΔΕ). Αυτό δε σημαίνει ότι διασπάται οργανωτικά και επιχειρησιακά ο ΕΔΣΝΑ.

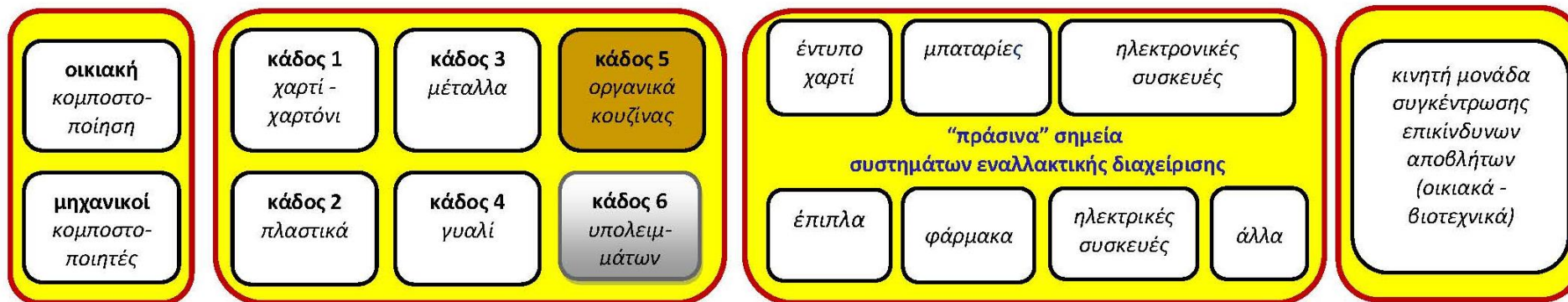
6. Χώροι τελικής διάθεσης υπολείμματος (ΧΥΤΥ)

Είναι περιφερειακές υποδομές, που υποδέχονται το υπόλειμμα της επεξεργασίας των υπολειμματικών σύμμεικτων. Αντιστοιχούν σε ομάδες των ΔΕ, που αναφέρονται παραπάνω. Και στα δύο εναλλακτικά σενάρια οι προτεινόμενοι νέοι ΧΥΤΥ είναι τρεις και καλύπτουν συγκεκριμένες γεωγραφικές και πληθυσμιακές ενότητες, που καταγράφονται στους πίνακες και αποτυπώνονται στους χάρτες που ακολουθούν. Θεωρείται δεδομένο ότι η λειτουργία του ΧΥΤΑ Φυλής παύει.

Ακολουθεί γράφημα με τη σχηματική απεικόνιση της κατανομής των υποδομών, καθώς και χάρτες με τα δύο εναλλακτικά σενάρια συγκρότησης των διαχειριστικών ενότητων (δέκα και οκτώ, αντίστοιχα) και τη γεωγραφική κάλυψη των προτεινόμενων ΧΥΤΥ.

Πρόταση αποκεντρωμένης διαχείρισης απορριμμάτων - κατανομή υποδομών

πρώτο επίπεδο (κατοικία - επιχείρηση - υπηρεσίες - γειτονιά - δήμος)
διαλογή στην πηγή - ανάκτηση - ανακύκλωση

δεύτερο επίπεδο (δήμος - ομάδα γειτονικών δήμων)
αποκεντρωμένες εγκαταστάσεις διαχείρισης απορριμμάτων

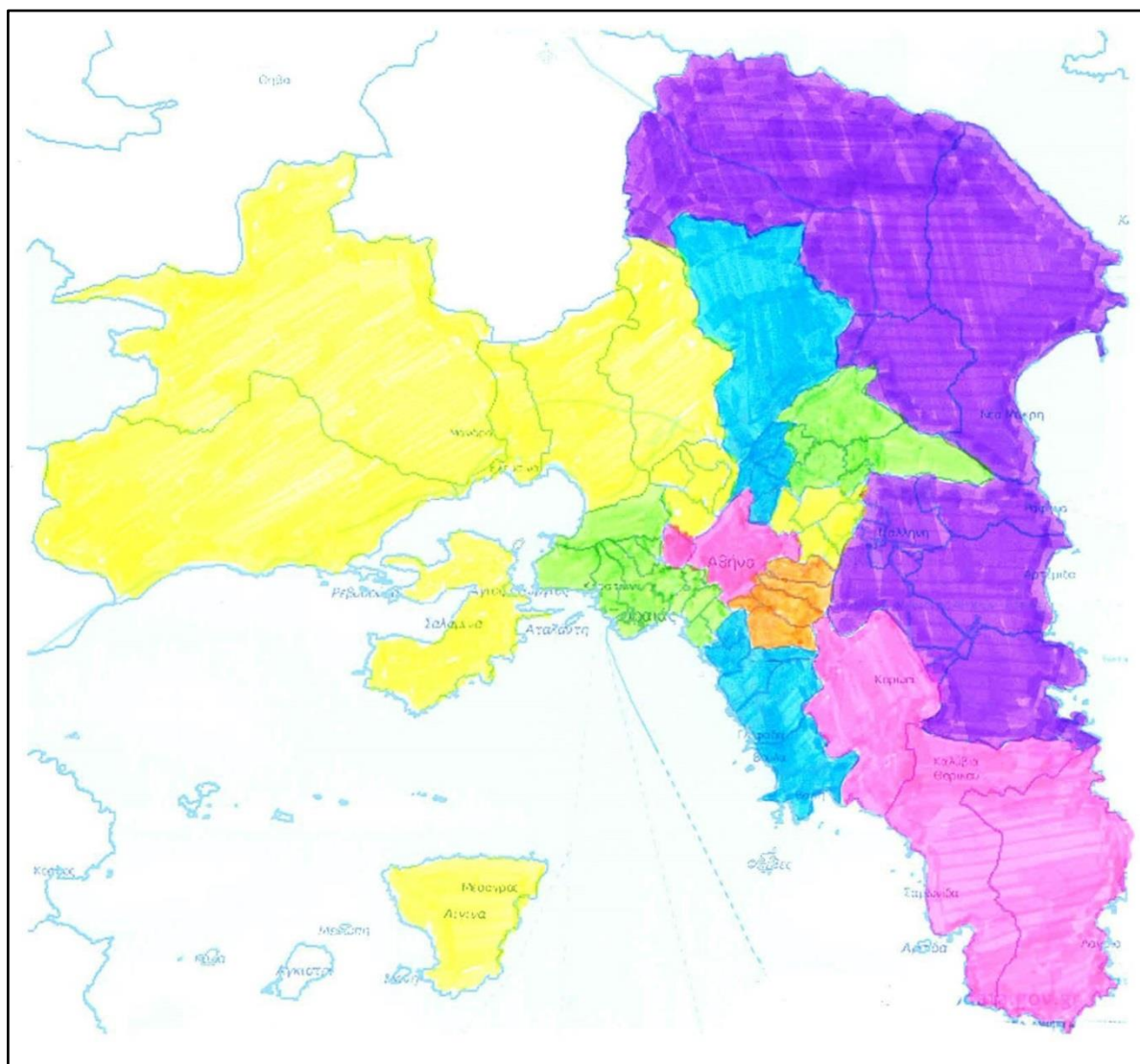
τρίτο επίπεδο
(διαχειριστική ενότητα)

τέταρτο επίπεδο (περιφέρεια)
περιφερειακές υποδομές

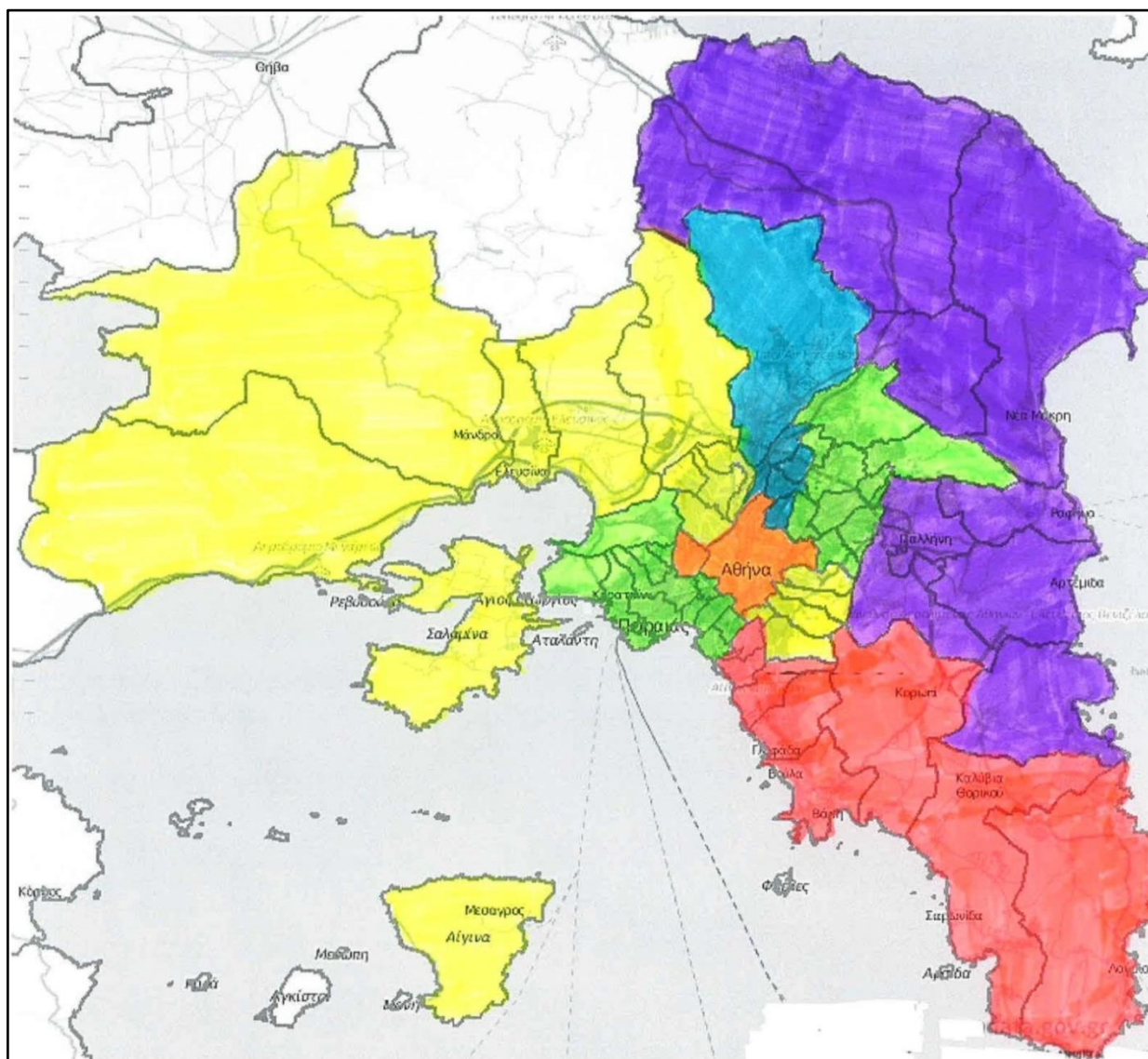
Χάρτης διαχειριστικών ενοτήτων Αττικής - σενάριο 1

ΔΕ	πληθυσμός	ποσότητες (t)	
		ΑΣΑ 2014*	ΑΣΑ για επεξεργασία (47,34% του συνόλου)
1	570.684	288.564	136.606
2	800.595	353.721	167.451
3	733.992	344.132	162.912
4	348.511	154.313	73.052
5	239.610	142.115	67.277
6	205.403	101.888	48.234
7	270.573	101.802	48.193
8	262.595	158.475	75.022
9	84.411	52.315	24.766
10	300.074	164.940	78.083
Σύνολα	3.816.448	1.862.264	881.596

* Χρησιμοποιούνται οι ποσότητες του 2014, οι οποίες είναι σχεδόν ταυτόσημες με την υπόθεση εργασίας του νέου σχεδιασμού, για το 2020 (1.893.617 τ.)

Χάρτης διαχειριστικών ενοτήτων Αττικής - σενάριο 2

ΔΕ	πληθυσμός	ποσότητες (t)	
		ΑΣΑ 2014*	ΑΣΑ για επεξεργασία (47,34% του συνόλου)
1	570.684	288.564	136.606
2	800.595	353.721	167.451
3	733.992	344.132	162.912
4	348.511	154.313	73.052
5	445.013	244.003	115.511
6	270.573	101.802	48.193
7	262.595	158.475	75.022
8	384.485	217.255	102.848
Σύνολα	3.816.448	1.862.264	881.596

* Χρησιμοποιούνται οι ποσότητες του 2014, οι οποίες είναι σχεδόν ταυτόσημες με την υπόθεση εργασίας του νέου σχεδιασμού, για το 2020 (1.893.617 τ.)

Χάρτης γεωγραφικής κάλυψης προτεινόμενων ΧΥΤΥ

ΧΥΤΥ	πληθυσμός	ποσότητες (t)	
		ΑΣΑ 2014*	υπόλειμμα για διάθεση (21,78% του συνόλου)
1	1.371.279	642.285	139.890
2	2.060.684	1.002.724	218.393
3	384.485	217.255	47.318
Σύνολα	3.816.448	1.862.264	405.601

* Χρησιμοποιούνται οι ποσότητες του 2014, οι οποίες είναι σχεδόν ταυτόσημες με την υπόθεση εργασίας του νέου σχεδιασμού, για το 2020 (1.893.617 τ.)

Δ. Τι προβλέπει ο ΠΕΣΔΑ Αττικής (κατά τη ΣΜΠΕ)

Σύμφωνα με τη ΣΜΠΕ, ο νέος ΠΕΣΔΑ προβλέπει:

Για τα αστικά απόβλητα

1. Ο βασικός στόχος, ακολουθεί την κατεύθυνση του εθνικού σχεδίου. Για το 2020, επιδιώκεται να προδιαλέγεται το 52,66% των ΑΣΑ και το υπόλοιπο 47,34% να οδηγείται σε μηχανική επεξεργασία. Από την επεξεργασία θα ανακτάται ένα επιπλέον 25,56% και το υπόλοιπο 21,78% θα οδηγείται για ταφή. Το 52,66% προβλέπεται να επιτυγχάνεται προδιαλέγοντας το 40% των βιοαποβλήτων, το 80% των ανακυκλώσιμων συσκευασίας και το 56% των λοιπών ανακυκλώσιμων.
2. Τα δίκτυα ξεχωριστής συλλογής (προδιαλογής) βιοαποβλήτων -για την επίτευξη του στόχου 40%- περιλαμβάνουν την οικιακή κομποστοποίηση (3% των βιοαποβλήτων), την ξεχωριστή συλλογή των «πράσινων», την ξεχωριστή συλλογή από μεγάλους παραγωγούς και τη **σταδιακή ανάπτυξη δικτύου χωριστής συλλογής αποβλήτων οικιών** σε επιλεγμένους ζώνες ανά Δήμο.
3. Η επεξεργασία των προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων (330.247 τ.), κατά ένα πολύ μικρό μέρος, θα γίνεται τοπικά, μέσω της οικιακής κομποστοποίησης και των λίγων δημοτικών μονάδων κομποστοποίησης πρασίνων, όπου αυτές περιγράφονται στα τοπικά σχέδια διαχείρισης. Το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος θα επεξεργάζεται σε μονάδες εκτός δήμων. Η ΣΜΠΕ μιλά για το ΕΜΑΚ Φυλής (100.000 τ.), για μια μονάδα στο Γραμματικό (20.000 τ.) και για μια μονάδα στα Μέγαρα (10.000 τ.), σε πρώτη φάση. *«Σε δεύτερη φάση αναπτύσσεται το πλήρες δίκτυο μονάδων επεξεργασίας για την από κοινού εξυπηρέτηση των αναγκών όμορων Δήμων ή ομάδας Δήμων μετά από επεξεργασία των διαπιστωθέντων αναγκών και των προταθέντων μονάδων από τα ΤΣΔ, σε εξειδικευμένες προς τούτο εγκαταστάσεις ή σε λειτουργική συνάφεια με τις προβλεπόμενες Μονάδες Επεξεργασίας Σύμμεικτων Απορριμμάτων».*

Σχετική απόφαση της ΕΕ του ΕΔΣΝΑ, επειδή διαβλέπει το ενδεχόμενο να μη γίνουν διαδημοτικές μονάδες, εξειδικεύει την πρόταση να γίνεται η επεξεργασία των προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων σε **κεντρικές μονάδες**, δίπλα ή μέσα στις μονάδες επεξεργασίας σύμμεικτων, συνολικής δυναμικότητας 345.000 τ./έτος, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

ΕΜΑΚ Φυλής	Μέγαρα	Πειραιάς	Κ. τομέας (Δυτικά)	Κ. τομέας (Ανατολικά)	Νότια Αττική	ΒΑ Αττική	σύνολο
100.000	10.000	70.000	50.000	50.000	45.000	20.000	345.000

4. Το δίκτυο προδιαλογής ανακυκλώσιμων υλικών συσκευασίας εξακολουθεί να στηρίζεται στον μπλε κάδο, όπου συγκεντρώνονται όλες οι κατηγορίες των υλικών. Με μια πολύ μικρότερη πυκνότητα αναπτύσσονται κάδοι ξεχωριστής συλλογής γυαλιού. Στους στόχους είναι και η ανάπτυξη αντίστοιχου δικτύου ξεχωριστής συλλογής χαρτιού (έντυπου και συσκευασίας). Για τα λοιπά ανακυκλώσιμα υλικά, το ρόλο του βασικού δικτύου ξεχωριστής συλλογής προβλέπεται να παίζουν τα «πράσινα σημεία» και τα γνωστά σημεία υποδοχής των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης (μπαταρίες, ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές κλπ.).

5. Η υποδοχή, ο διαχωρισμός, η οποία επεξεργασία και η διάθεση των ανακυκλώσιμων υλικών θα εξακολουθήσει να γίνεται σε **κεντρικές υποδομές**, που διαθέτουν και διαχειρίζονται τα ιδιωτικά συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης (ΣΕΔ). Κεντρικό ρόλο παίζουν τα τρία ΚΔΑΥ της ΕΕΑΑ ΑΕ, που υποδέχονται το περιεχόμενο του μπλε κάδου και τα οποία βρίσκονται στην Ελευσίνα, στον Ασπρόπυργο και στο Κορωπί.
6. Η επεξεργασία των υπολειμματικών σύμμεικτων σχεδιάζεται να γίνεται σε έξι, περιφερειακού χαρακτήρα μονάδες, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

ΕΜΑΚ Φυλής	Πειραιάς	Κ. τομέας (Δυτικά)	Κ. τομέας (Ανατολικά)	Νότια Αττική	ΒΑ Αττική	σύνολο
350.000	180.000	130.000	130.000	150.000	60.000	1.000.000

Για τη χωροθέτηση των μονάδων υπάρχει ένας πρώτος γεωγραφικός προσδιορισμός (Φυλή, Σχιστό, Ελαιώνας, Γουδή, Γραμματικό), εκτός από τη μονάδα της Ν. Αττικής. Για πρώτη φορά, στη ΣΜΠΕ αφήνεται το ενδεχόμενο οι δύο μονάδες του κεντρικού τομέα να γίνουν μία, συνολικής δυναμικότητας 260.000 τ./έτος.

Ως προς τις πραγματικές προθέσεις σχεδιασμού, αξίζει να αναφερθούν οι παρακάτω δύο επιλογές της ΕΕ του ΕΔΣΝΑ:

- Απόφαση για εκπόνηση τεχνικών μελετών έχει παρθεί μόνο για το ΕΜΑΚ και τις μονάδες του Γραμματικού και του Σχιστού.
 - Απόφαση για την υποβολή πρότασης χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ 2014-2020 έχει παρθεί μόνο για το ΕΜΑΚ και τη μονάδα του Γραμματικού.
7. Για τη διάθεση του υπολείμματος σχεδιάζεται η δημιουργία δικτύου νέων χώρων διάθεσης υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ) για την κάλυψη των μεσο-μακροπρόθεσμων αναγκών (20ετίας). Το δίκτυο των νέων ΧΥΤΥ σχεδιάζεται ανεξάρτητα από την χωροθέτηση των εγκαταστάσεων επεξεργασίας σύμμεικτων, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Δυτική Αττική	Νότια Αττική	ΒΑ Αττική	σύνολο
275.000	115.000	23.000	413.000

Η αντιμετώπιση των βραχυπρόθεσμων αναγκών σε χώρους ταφής θα γίνει με αξιοποίηση των δυνατοτήτων του ΧΥΤΑ Φυλής ή/και αξιοποίηση θέσεων που έχει ήδη εγκριθεί η καταλληλότητα τους ως ΧΥΤΥ (ν. 3164/2003). Σημειώνουμε ότι η αξιοποίηση των θέσεων του ν. 3164/2003 (λατομείο Μουσαμά, Μελετάνι, λατομείο Κυριακού) αναφέρεται στη ΣΜΠΕ, για πρώτη φορά, σαν ενδεχόμενο αντιμετώπισης βραχυπρόθεσμων αναγκών. Μέχρι τώρα γινόταν λόγος για κάλυψη μεσοπρόθεσμων αναγκών. Σε ότι αφορά στο μέλλον του ΧΥΤΑ Φυλής, γίνεται λόγος για «*οριστικό κλείσιμο, με την άμεση εκπόνηση σχεδίου αποκατάστασης του και ενεργοποίηση του με την έναρξη λειτουργίας των νέων χώρων*».

8. Στο κεφάλαιο 4.7 «Υποστήριξη της καινοτομίας» αναφέρεται ότι «*το ΠΕΣΔΑ υποστηρίζει παντός τύπου δράσεις τεχνολογικής και οργανωτικής καινοτομίας στο σύνολο της διαχείρισης των αποβλήτων (...) με έμφαση να δίδεται στις καθαρές τεχνολογίες παραγωγής (...), στην εξοικονόμηση ενέργειας, στην ανακύκλωση αποβλήτων και κατασκευαστικών υλικών, στην ανάπτυξη εφαρμογών των ανακτημένων υλικών, και σε τεχνολογίες όπως οι Προηγμένες Θερμικές Μέθοδοι Επεξεργασίας Αποβλήτων κλπ.*»

Για τα βιομηχανικά απόβλητα

Παραθέτουμε, επιλεκτικά, ορισμένα σημεία ενδιαφέροντος, από την ενότητα για τη διαχείριση των βιομηχανικών αποβλήτων.

1. **Διάθεση στους ΧΥΤ αστικών**, των αποβλήτων βιομηχανικής προέλευσης που προσομοιάζουν ή είναι συμβατά με τα αστικά, εφόσον δεν τίθενται ζητήματα κορεσμού.
2. Κατασκευή ΧΥΤ μη επικίνδυνων βιομηχανικών αποβλήτων σε έκταση **εντός των γηπέδων του νέου δικτύου ΧΥΤ αστικών**.
3. **Κατασκευή ξεχωριστών ΧΥΤ για τα ανόργανα απόβλητα** κατά προτεραιότητα σε έκταση εντός των γηπέδων των ΧΥΤ αδρανών.
4. **Αποτέφρωση οργανικών, μη επικίνδυνων βιομηχανικών αποβλήτων** που δεν μπορούν να ανακτηθούν κατά προτεραιότητα μέσω της αξιοποίησης υφιστάμενων βιομηχανικών εγκαταστάσεων. Όπου αυτό δεν είναι εφικτό, διάθεση σε ΧΥΤ, εφόσον πληρούν τις προδιαγραφές για ταφή.
5. **Κατασκευή ΧΥΤ επικίνδυνων βιομηχανικών αποβλήτων**, για την κάλυψη των αναγκών της περιφέρειας Αττικής, σε υψηλής προ τούτο καταλληλότητας εξαντλημένο Λατομείο – μεταλλείο.
6. **Αποτέφρωση οργανικών, επικίνδυνων βιομηχανικών αποβλήτων**, που δεν μπορούν να ανακτηθούν, κατά προτεραιότητα μέσω της αξιοποίησης υφιστάμενων βιομηχανικών εγκαταστάσεων και υποδομών. Όπου αυτό δεν είναι εφικτό, διάθεση σε ΧΥΤΕΑ, εφόσον πληρούν τις προδιαγραφές για ταφή.

Σημειώνουμε πως το νέο εθνικό σχέδιο διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων (ΕΣΔΕΑ) προβλέπει την κατασκευή δύο ΧΥΤΕΑ στην Αττική, με ενδεικτικές θέσεις τον Ασπρόπυργο - Φυλή και την Οινόη. Για την κατασκευή ΧΥΤΕΑ στον Ασπρόπυργο φέρεται ότι έχει εξασφαλιστεί η συναίνεση της δημοτικής αρχής Ασπρόπυργου.

Κατά τη συζήτηση της ΣΜΠΕ του ΕΣΔΕΑ στο περιφερειακό συμβούλιο Αττικής (15/9/2016 η διεύθυνση περιβάλλοντος της περιφέρειας εισηγήθηκε κάποιες προτάσεις, τις οποίες οφείλουμε να παραθέσουμε και, στη συνέχεια, να τις σχολιάσουμε:

- διαφωνώντας με την πρόβλεψη του ΕΣΔΕΑ για «Οργάνωση και λειτουργία επαρκούς δικτύου υποδομών διάθεσης βιομηχανικών επικίνδυνων αποβλήτων, κατά προτεραιότητα στους χώρους βιομηχανικής συγκέντρωσης», αντιπροτείνει την «Οργάνωση και λειτουργία δικτύων διαχείρισης των ΒΕΑ στους χώρους συγκέντρωσης», θεωρώντας ότι «η περαιτέρω διάθεση των Β.Ε.Α. μπορεί να καλυφθεί από το υφιστάμενο δίκτυο διάθεσης».
- «Να προβλέπεται η κατά προτεραιότητα επιλογή υποβαθμισμένων περιοχών και παλαιών λατομείων για την αποθήκευση ΕΑ».
- «Να ελαχιστοποιηθούν όσο το δυνατόν περισσότερο οι νέες χωροθετήσεις για τα έργα διαχείρισης που προτείνονται στο ΕΣΔΕΑ, με την χωροθέτησή τους σε ήδη αδειοδοτημένες περιοχές, προκειμένου να μειωθούν οι αρνητικές επιπτώσεις φυσιογνωμίας της περιοχής εγκατάστασης των έργων (π.χ. μονάδες επεξεργασίας, έργα προσπελασιμότητας κλπ.)».

Η χρηματοδότηση του ΠΕΣΔΑ

Η χρηματοδότηση του ΠΕΣΔΑ δεν αποτελεί αντικείμενο της ΣΜΠΕ. Θεωρούμε, ωστόσο, αναγκαία μια σύντομη αναφορά, για το λόγο ότι οι όροι της χρηματοδότησης επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό την κατεύθυνση της διαχείρισης. Το κόστος υλοποίησης του ΠΕΣΔΑ, χωρίς τις δράσεις των ΣΕΔ, προϋπολογίζεται σε 408.000.000 € και αναλύεται στις βασικές του δράσεις ως εξής:

Μονάδες ανάκτησης υπολειπόμενων συμμείκτων	150.000.000
Κεντρικές Μονάδες Κομποστοποίησης Βιοαποβλήτων	90.000.000
Δίκτυο διάθεσης υπολειμμάτων (Χ.Υ.Τ.Υ.)	50.000.000
Δίκτυο Σταθμών Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ)	5.000.000
Δημιουργία «Πράσινων Σημείων» και Δικτύωσή τους	60.000.000
Μονάδες δημοτικής κομποστοποίησης	3.000.000
Ανάπτυξη Συστημάτων χωριστής συλλογής βιοαποβλήτων	40.000.000
Οργάνωση δικτύων οικιακής κομποστοποίησης	1.000.000
Δίκτυο συλλογής έντυπου χαρτιού	3.000.000
Δράσεις ευαισθητοποίησης και δημοσιότητας	4.000.000
Τεχνική υποστήριξη	2.000.000
Σύνολο	408.000.000

Με δεδομένο ότι το μεγαλύτερο μέρος των αναγκαιών πόρων αναζητούνται στο νέο ΕΣΠΑ, έχει ιδιαίτερη σημασία να αναφέρουμε ότι στην πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων χρηματοδότησης από το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Υποδομές, μεταφορές, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)» του ΕΣΠΑ 2014-2020, στο αντικείμενο «Δράσεις για την ολοκληρωμένη διαχείριση αστικών αποβλήτων», δίνεται προτεραιότητα στους λάθος στόχους. Πιο συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι

- το 77% των κονδυλίων θα διατεθούν για μονάδες ανάκτησης υπολειπόμενων συμμείκτων και ΧΥΤΥ - Κεντρικές Μονάδες Κομποστοποίησης Βιοαποβλήτων - Δίκτυα Σταθμών Μεταφόρτωσης Αποβλήτων ή/και Σταθμούς Μεταφόρτωσης για τα ανακυκλώσιμα απόβλητα (ΣΜΑΥ) - Αναβαθμίσεις υφιστάμενων μονάδων και ΧΥΤ στο πλαίσιο ΟΕΔΑ
- το 14,6% σε δράσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης σε νησιά και μικρούς, απομονωμένους οικισμούς
- και μόνο το 8,4% σε δράσεις προδιαλογής υλικών

Είναι χαρακτηριστικό του πνεύματος που διαπερνά την πρόσκληση του ΕΣΠΑ το εξής στοιχείο: επειδή στον τομέα της ανακύκλωσης υλικών δραστηριοποιούνται ιδιωτικές επιχειρήσεις, όπως αυτή του μπλε κάδου (ΕΕΑΑ), η πρόσκληση δε χρηματοδοτεί καμία δημοτική δράση σε αυτόν τον τομέα, με το επιχείρημα ότι μπορεί να προκύψει θέμα κρατικής ενίσχυσης και αθέμιτου ανταγωνισμού. Η ΠΡΩΣΥΝΑΤ με παρεμβάσεις της προσπάθησε να ευαισθητοποιήσει και να προκαλέσει την αντίδραση των δήμων, που δεν έχουν καμία ελπίδα να προσδοκούν σε χρηματοδότηση σοβαρών δημοτικών δράσεων, αλλά και της περιφέρειας Αττικής και του ΕΔΣΝΑ. Δυστυχώς, χωρίς αποτέλεσμα. Παρόλο που και μια πολύ πρόσφατη (30/8/2016) επιστολή των Γενικών Διευθύνσεων Περιβάλλοντος και Περιφερειακής πολιτικής και ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επισημαίνει ότι «θα πρέπει να δίδεται προτεραιότητα σε έργα στην κορυφή της ιεράρχησης των αποβλήτων και όχι σε μη βέλτιστες επιλογές διαχείρισης αποβλήτων [εργοστάσια μηχανικής-βιολογικής επεξεργασίας (ΜΒΕ) και μονάδες αποτέφρωσης] που αναμένεται να λειτουργούν για τα επόμενα 20-30 χρόνια».

Ε. Σχηματική απεικόνιση των διαφορών στις δύο προτάσεις

Αποκεντρωμένη διαχείριση (πρόταση ΠΡΩΣΥΝΑΤ)

ανακύκλωση 666.913 τ. - 35,22%		δήμος (δημοτικό ΚΔΑΥ)	ομάδα δήμων	διαχειριστική ενότητα	περιφερειακό επίπεδο
βιοαπόβλητα 330.247 τ. - 17,44%		δήμος	ομάδα δήμων	διαχειριστική ενότητα	περιφερειακό επίπεδο
σύμμεικτα 896.458 τ. - 47,34%		δήμος	ομάδα δήμων	διαχειριστική ενότητα (ΜΕΑ)	περιφερειακό επίπεδο
ταφή 412.441 τ. - 21,78%		δήμος	ομάδα δήμων	διαχειριστική ενότητα	περιφερειακό επίπεδο (ΧΥΤΑ/Υ)

Συγκεντρωτική διαχείριση (πρόταση περιφέρειας - ΕΔΣΝΑ)

ανακύκλωση 666.913 τ. - 35,22%		δήμος (συλλογή - μεταφορά)	ομάδα δήμων	διαχειριστική ενότητα	περιφερειακό επίπεδο (ΣΕΔ)
βιοαπόβλητα 330.247 τ. - 17,44%		δήμος (συλλογή - μεταφορά)	ομάδα δήμων	διαχειριστική ενότητα	περιφερειακό επίπεδο (ΜΒΕ - ΜΕΑ)
σύμμεικτα 896.458 τ. - 47,34%		δήμος (συλλογή - μεταφορά)	ομάδα δήμων	διαχειριστική ενότητα	περιφερειακό επίπεδο (ΜΕΑ)
ταφή 412.441 τ. - 21,78%		δήμος	ομάδα δήμων	διαχειριστική ενότητα	περιφερειακό επίπεδο (ΧΥΤΑ/Υ)

Επεξηγήσεις:

- Οι ποσότητες και τα ποσοστά αναφέρονται στους στόχους του ΠΕΣΔΑ για το 2020.
- Τα ποσοστά υπολογίζονται στο σύνολο των ΑΣΑ (1.893.617 τ.).
- Οι ποσότητες και τα ποσοστά στην «ανακύκλωση» και στα «βιοαπόβλητα» αφορούν στα προδιαλεγμένα υλικά (σύνολο προδιαλογής 52,66% του συνόλου των ΑΣΑ).
- Από την επεξεργασία των υπολειμματικών σύμμεικτων, προβλέπεται ότι θα ανακτώνται άλλες 484.017 τ. (25,56%). Οπότε, το σύνολο της ανάκτησης ανέρχεται στο 78,32%.
- Το υπόλειμμα της επεξεργασίας (21,78%) είναι αυτό που θα οδηγείται σε ταφή.

ΣΤ. Βασικές επισημάνσεις - παρατηρήσεις στο νέο ΠΕΣΔΑ Αττικής

Από τα όσα προαναφέρθηκαν και τα οποία έγινε προσπάθεια να αποτυπωθούν στο προηγούμενο γράφημα, προκύπτουν τα δύο βασικά χαρακτηριστικά του νέου ΠΕΣΔΑ:

- Αν και διέπεται από μια ρητορική αποκέντρωση, στην πραγματικότητα ρέπει προς το συγκεντρωτισμό, αναπαράγοντας τις παθογένειες των προηγούμενων σχεδιασμών.
- Παρά τις προσπάθειες της τελευταίας στιγμής να περιγραφούν συγκεκριμένες υποδομές, πολύ δύσκολα θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι αποτελεί σχέδιο, με όρους τεχνικούς και επιστημονικούς.

Στη συνέχεια, παραθέτουμε τις βασικές επισημάνσεις - παρατηρήσεις της ΠΡΩΣΥΝΑΤ στο νέο ΠΕΣΔΑ.

Οι στόχοι του ΠΕΣΔΑ

Οι στόχοι του ΠΕΣΔΑ είναι ελαφρά πιο προωθημένοι από αυτούς του εθνικού σχεδίου (ΕΣΔΑ). Κατανοούμε την ανάγκη οι στόχοι του ΠΕΣΔΑ να μην υπολείπονται αυτών του ΕΣΔΑ. Πρέπει, ωστόσο, να είναι αντιληπτό σε όλους ότι οι στόχοι αυτοί δεν είναι υλοποιήσιμοι, ως το 2020, για τους εξής λόγους:

- Οι στόχοι του ΕΣΔΑ ήταν, ήδη, αρκετά φιλόδοξοι την περίοδο που έπαιρνε την τελική μορφή του (καλοκαίρι του 2015). Ο ΠΕΣΔΑ θα έχει πάρει τις τυπικές εγκρίσεις του προς το τέλος του 2016. Ενάμιση χρόνος (από τους πεντέμισι) χαμένος είναι πολύ μεγάλο διάστημα για να αναπληρωθεί, ακόμη και με τις ιδανικότερες συνθήκες.
- Οι υψηλοί στόχοι προδιαλογής και ανάκτησης υλικών, για να επιτευχθούν, χρειάζονται το κατάλληλο μοντέλο διαχείρισης, όχι το οποιοδήποτε. Αυτό, δηλαδή, που ρίχνει το βάρος σε δραστηριότητες διαχείρισης, στη βάση της εγγύτητας και της μικρής κλίμακας, και το οποίο δε φαίνεται να είναι η επιλογή του συγκεκριμένου σχεδίου.

Η στρέβλωση της κατεύθυνσης του ΠΕΣΔΑ ξεκινά από τα τοπικά σχέδια διαχείρισης

Εκτός από τις επιλογές που γίνονται καθαρά σε επίπεδο ΕΔΣΝΑ και περιφέρειας, η στρέβλωση της κατεύθυνσης του ΠΕΣΔΑ ξεκινά από την αποδοχή του περιεχομένου των ΤΣΔ των δήμων. Καθώς η συντριπτική πλειοψηφία των ΤΣΔ, βρίσκονται σε μεγάλη υστέρηση και **δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του ΕΣΔΑ, ούτε και σε αυτά που προβλέπει ο οδηγός του ΕΔΣΝΑ για τη σύνταξη των ΤΣΔ των δήμων**. Πιο συγκεκριμένα:

- Υπάρχει μια τυπική αποδοχή των ποσοτικών στόχων του ΕΣΔΑ και του ΠΕΣΔΑ. Σε πολλές περιπτώσεις, όμως, παρατείνεται συνειδητά (πολύ πέρα από το 2020) η χρονική περίοδος για την υλοποίησή τους.
- Περιέχονται δράσεις προδιαλογής υλικών (ανακυκλώσιμων και οργανικών), όχι όμως στο εύρος που απαιτεί το ΕΣΔΑ και ο οδηγός σύνταξης ΤΣΔ του ΕΔΣΝΑ. Κατά κανόνα, συντηρείται η λογική της μαζικής συλλογής των ανακυκλώσιμων συσκευασιών στον ίδιο κάδο (μπλε), με τη συνήθη προσθήκη ξεχωριστής συλλογής γυαλιού και έντυπου χαρτιού.
- **Τα περισσότερα ΤΣΔ εξακολουθούν να επιφυλάσσουν στους δήμους το ρόλο της συλλογής και μεταφοράς, ακόμη και των προδιαλεγμένων υλικών**. Οι συνηθέστερες δημοτικές υποδομές είναι τα δίκτυα κάδων, τα πράσινα σημεία και τα ΚΑΕΔΙΣΠ. Για τον ίδιο λόγο οι τοπικοί ΣΜΑ συνεχίζουν να έχουν βασική θέση στη διαχείριση των ΑΣΑ από τους δήμους, αντί να απομειώνεται σταδιακά ο ρόλος τους.
- Η άμεση συνέπεια είναι να σπανίζουν οι δήμοι, που προγραμματίζουν την κατασκευή και λειτουργία δημοτικών υποδομών ανακύκλωσης, την απεμπλοκή από τα υφιστάμενα ΣΕΔ -

ιδιαίτερα, τα ΚΔΑΥ της ΕΕΑΑ ΑΕ- και την εμπορική διάθεση και αξιοποίηση των προδιαλεγμένων υλικών που συλλέγουν.

- Με διαφορετικούς ρυθμούς και, πολλές φορές, σε πιλοτική βάση επιλέγεται η ξεχωριστή συλλογή των «πράσινων» των δήμων και των οργανικών. Όπως συμβαίνει και με τα ανακυκλώσιμα υλικά, σε πολύ λίγες περιπτώσεις προβλέπεται τοπική αξιοποίηση - κομποστοποίηση των «πράσινων». Σαν συνηθέστερος προορισμός περιγράφεται το ΕΜΑΚ της Φυλής, στη ξεχωριστή γραμμή υποδοχής προδιαλεγμένων οργανικών.
- Ακόμη χειρότερα είναι τα πράγματα με τα προδιαλεγμένα οργανικά. Ο κανόνας είναι να παραπέμπεται η αξιοποίησή τους, μέσω του ΠΕΣΔΑ, είτε στο ΕΜΑΚ Φυλής, είτε σε μελλοντικές, κεντρικές μονάδες κομποστοποίησης, με την ευθύνη του ΕΔΣΝΑ. Το τραγελαφικό είναι ότι και ο ΠΕΣΔΑ, από την πλευρά του, παραπέμπει το θέμα της αξιοποίησης των προδιαλεγμένων οργανικών στα ΤΣΔ των δήμων και στις υποθετικές διαδημοτικές συνεννοήσεις.
- Τέλος, τα σύμμεικτα απορρίμματα και οι χώροι ταφής είναι το ένοχο μυστικό των ΤΣΔ. Αποφεύγουν να περιγράψουν το πρόβλημα, το αντιμετωπίζουν σαν να μην αφορά τους δήμους, δεν υπεισέρχονται στη λογική ανάπτυξης διαδημοτικών συνεργασιών, αγνοώντας ότι η κατάσταση βρίσκεται σε οριακό σημείο. Σε κάποιες περιπτώσεις, λειτουργούν με πελατειακή αντίληψη, απέναντι στον ΕΔΣΝΑ και στην περιφέρεια, από τους οποίους έχουν την απαίτηση να λύσουν το πρόβλημα της διαχείρισης των δικών τους σκουπιδιών.

Ο συγκεντρωτικός ρόλος του ΕΔΣΝΑ και οι διαχειριστικές ενότητες

Αν δεν αποσαφηνιστούν οι ρόλοι -τι κάνουν οι δήμοι, τι κάνει η περιφέρεια και τι κάνει η κεντρική διοίκηση- δεν υπάρχει περίπτωση να υλοποιηθεί σωστά το μοντέλο της αποκεντρωμένης διαχείρισης. Όσες επικλήσεις και αναφορές στην αναγκαιότητα εφαρμογής του κι αν γίνουν.

Τελευταία, άνοιξε, με εντελώς λάθος τρόπο η σχετική συζήτηση, επικεντρώνοντας στο αν πρέπει να έχει ρόλο στη διαχείριση των αποβλήτων της Αττικής η περιφέρεια. Ο χαρακτήρας και ο ρόλος του ΕΔΣΝΑ, όμως, δεν είναι ένα τυπικό οργανωτικό πρόβλημα. Κατά τη γνώμη μας, βασικό κριτήριο θα πρέπει να είναι η αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης και το πώς υπηρετούνται καλύτερα οι στόχοι της προδιαλογής και της ανάκτησης και πως διασφαλίζεται ο δημόσιος - κοινωνικός χαρακτήρας του. Και αυτό είναι ζήτημα που και η ΣΜΠΕ όφειλε να εξετάσει.

Επόμενο είναι και ο προτεινόμενος ΠΕΣΔΑ να μη συμβάλλει προς αυτήν την κατεύθυνση. Να γιατί:

- Με την εξαίρεση των νησιών, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει την περιφέρεια σαν μια διαχειριστική ενότητα. Είναι εμφανής η φοβία απέναντι σε κάθε τι που αποπνέει διάχυση αρμοδιοτήτων και ευθυνών, παρόλο που ο ουσιαστικός συντονιστικός του ρόλος δεν έχει τεθεί σε αμφισβήτηση. Πώς θα αναπτυχθούν αποκεντρωμένες, διαδημοτικές συνεργασίες, αν δεν περιγραφούν συγκεκριμένες διαχειριστικές ενότητες, με κοινά χαρακτηριστικά, πληθυσμιακή αναλογία, αναλογία στην παραγωγή αποβλήτων και με διαθεσιμότητα χώρων υποδοχής των αναγκαίων υποδομών, που αναγκαστικά ξεπερνούν τα όρια των δήμων (επεξεργασία σύμμεικτων, ταφή); Πώς θα καλλιεργηθεί πνεύμα ευθύνης στους δήμους και πώς θα ξεπεραστούν τοπικιστικά φαινόμενα, του τύπου: «ούτε ένα κιλό σκουπίδια στην περιοχή μας»;
- Συντηρεί τη λογική που θέλει τους δήμους, απλά, να συλλέγουν και να μεταφέρουν τα απόβλητα. Οι μοναδικές δράσεις, στις οποίες καλούνται οι δήμοι να εμπλακούν, είναι αυτές

της συλλογής και μεταφοράς και των πράσινων σημείων. Όλες οι άλλες δράσεις, από τις μελέτες μέχρι τις υποδομές ανακύκλωσης, κομποστοποίησης, επεξεργασίας υπολειμματικών σύμμεικτων και ταφής, θεωρείται αυτονόητο ότι ανήκουν στη δικαιοδοσία της περιφέρειας και του ΕΔΣΝΑ.

Ανέγγιχτο το σαθρό οικοδόμημα της ανακύκλωσης

Η ατομία των δήμων να πάρουν πάνω τους την υπόθεση της ανακύκλωσης, οργανώνοντας δημοτικές υποδομές ανακύκλωσης και η απροθυμία του ΕΔΣΝΑ και της περιφέρειας να τις επιβάλλει, αποτυπώνονται και στον ΠΕΣΔΑ, που συνεχίζει να κινείται στη λογική της συντήρησης των υφιστάμενων ΣΕΔ και, ιδιαίτερα, της ΕΕΑΑ ΑΕ και του μπλε κάδου, υποδεικνύοντας στους δήμους τη συνεργασία μαζί τους. Δυστυχώς και οι επιλογές που γίνονται σε κεντρικό επίπεδο (κυβέρνηση, ΕΟΑΝ) δίνουν το ίδιο «σήμα».

Δεν είναι μόνο ότι το νέο ΕΣΔΑ μιλά για ριζική αναθεώρηση του συστήματος ανακύκλωσης, για ξεχωριστή συλλογή (χαρτιού, πλαστικού, γυαλιού, μετάλλων) και για δημοτικά συστήματα ανακύκλωσης. Είναι και το γεγονός ότι η αναψηλάφηση όλων των πτυχών λειτουργίας της ανακύκλωσης, έχει καταδείξει πλήρως τον προβληματικό και αντιοικονομικό, για τους δήμους και τους πολίτες, χαρακτήρα της.

Ο ΠΕΣΔΑ Αττικής -και κάθε άλλος ΠΕΣΔΑ- δεν μπορεί να λύσει από μόνος του το ζήτημα. Μπορεί, όμως, να συμβάλλει αποφασιστικά στην αποδόμηση του υφιστάμενου συστήματος και στον απεγκλωβισμό των δήμων από τα ΣΕΔ, με την υποστήριξη των δήμων στην ανάπτυξη δημοτικών υποδομών ανακύκλωσης και στην ομαλή εμπορική αξιοποίηση των υλικών που θα συλλέγονται. Τουλάχιστον, στη μεταβατική περίοδο, μέχρι την επίλυση των νομικών προβλημάτων που σχετίζονται με την κατοχύρωση της σχετικής δυνατότητας των δήμων.

Η προδιαλογή των οργανικών και οι μονάδες κομποστοποίησης

Με συνολική παραγωγή οργανικών στην περιφέρεια Αττικής της τάξης των 825.000 τόνων/έτος και με στόχο -το 2020- να προδιαλέγονται 330.000 τόνοι/έτος, η αναφορά σε τρεις μονάδες, συνολικής δυναμικότητας 130.000 τόνων, είναι ο ορισμός της προαποφασισμένης αποτυχίας. Ιδιαίτερα, αν πάρουμε υπόψη ότι η υποδοχή και κομποστοποίηση των προδιαλεγμένων οργανικών γίνεται, ήδη, το μπαλάκι ενός ιδιότυπου πικρ πογκ, ανάμεσα στο ΠΕΣΔΑ και στα ΤΣΔ των δήμων. Όλοι να την επιθυμούν στα λόγια και κανείς να μην την αναλαμβάνει. Είναι χαρακτηριστική η ασάφεια για την υπολειπόμενη ποσότητα των 200.000 τόνων/έτος, που έτσι κι αλλιώς παραπέμπεται σε μίαν αόριστη «δεύτερη φάση»: μπορεί να γίνουν διαδημοτικές μονάδες, μπορεί και να γίνουν και κεντρικές μονάδες, σε συνδυασμό με τις μονάδες επεξεργασίας σύμμεικτων. Με την πλάστιγγα, κατά τα φαινόμενα να γέρνει προς τη δεύτερη εκδοχή.

Το σωστό, κατά τη γνώμη μας, είναι να λειτουργήσουν οι μονάδες κομποστοποίησης στο πλαίσιο των δήμων ή στο πλαίσιο συνεργασίας όμορων δήμων. Και, φυσικά, όχι σαν το παρακλάδι μονάδων επεξεργασίας σύμμεικτων, όπως συμβαίνει με τις δύο (ΕΜΑΚ και ΜΕΑ Γραμματικού) από τις τρεις προτεινόμενες μονάδες.

Η προδιαγραφόμενη αποτυχία επίτευξης του στόχου της προδιαλογής του 40% των οργανικών, το 2020, είναι η μια σοβαρή προβληματική πτυχή του ΠΕΣΔΑ, στο συγκεκριμένο ζήτημα. **Μια εξ ίσου σοβαρή πτυχή είναι η μεγάλη πιθανότητα να οδηγηθούμε σε**

ενεργειακή αξιοποίηση - καύση, αφού, ταυτόχρονα, υπάρχει η ρητή δέσμευση υψηλών ποσοστών εκτροπής από την ταφή των βιοαποβλήτων. Σε συνδυασμό με την πιθανή παραγωγή μεγάλων ποσοτήτων δευτερογενών καυσίμων από τις μεγάλες μονάδες επεξεργασίας σύμμεικτων, στρώνεται το έδαφος για να εισβάλλει, από την πίσω πόρτα, η καύση. Και, μάλιστα, με το μανδύα της αποκεντρωμένης διαχείρισης, όπως συνέβη πολύ πρόσφατα με το γνωστό επιχειρησιακό σχέδιο δήμου Φυλής - ΕΜΠ.

Μονάδες επεξεργασίας σύμμεικτων στα χαρτιά

Από την τελευταία απόπειρα της ΕΕ του ΕΔΣΝΑ να διασκεδαστούν οι εντυπώσεις από την έντονη κριτική για τη αοριστία του ΠΕΣΔΑ, προέκυψε ένας πίνακας έξι μονάδων επεξεργασίας σύμμεικτων απορριμμάτων, που κατά τη ΣΜΠΕ ενδέχεται να είναι και πέντε (!!!). Ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίστηκε ένα μείζον θέμα για την Αττική αποτελεί ένα αρκετά δειλό και αστήρικτο βήμα, με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγάλος κίνδυνος αυτο-ακύρωσής του. Εξακολουθούμε, λοιπόν, να έχουμε σοβαρές ενστάσεις, που αφορούν στα εξής ζητήματα:

- Το πρόβλημα της περιγραφής, της χωροθέτησης και της κατασκευής των αναγκαίων μονάδων επεξεργασίας υπολειμματικών σύμμεικτων, με επιδίωξη την περαιτέρω ανάκτηση και όχι την παραγωγή δευτερογενών καυσίμων, δε θα λυθεί «από τα πάνω», όσο καλές και αξιόπιστες κι αν είναι οι μελέτες που θα γίνουν. Θα λυθεί με την εμπλοκή και την αυτοδέσμευση των δήμων, στο πλαίσιο των διαχειριστικών ενοτήτων που έχουμε προτείνει, με μεγαλύτερη διασπορά των μονάδων. Η ανοχή του ΕΔΣΝΑ και της περιφέρειας στην αποστασιοποίηση των ΤΣΔ (και) από τη διαχείριση των σύμμεικτων λειτουργεί αρνητικά και διαιωνίζει την εξεύρεση λύσης.
- Ακόμη και δειλές λύσεις, σαν αυτή που προτείνεται, οφείλουν να είναι συγκεκριμένες, ως προς τους δήμους που θα εξυπηρετούνται, τα πληθυσμιακά δεδομένα, τις παραγόμενες ποσότητες ΑΣΑ και τα σημεία χωροθέτησης. Δυστυχώς, επιλέχθηκε η εύκολη λύση μιας πρόχειρης πρότασης, που γίνεται συγκεκριμένη μόνο για χώρους, από παλιότερα, προορισμένους για διαχείριση αποβλήτων (Φυλή, Γραμματικό).
- Η αναφορά στις άλλες τέσσερις (ή τρεις) μονάδες, φαίνεται ότι γίνεται μόνο για τους τύπους. Με τους δήμους να μην έχουν αντιμετωπίσει το θέμα στα ΤΣΔ -και να μην έχουν συναινέσει- και με αυτοδιοικητικούς παράγοντες να καθησυχάζουν τις τοπικές κοινωνίες ότι δεν θα γίνουν αυτές οι μονάδες, το αποτέλεσμα είναι προδιαγεγραμμένο: ΜΕΑ μόνο στη Φυλή (ΕΜΑΚ) και στο Γραμματικό. Πρακτικά, όλα τα σύμμεικτα στη Φυλή. Είναι χαρακτηριστικό ότι η ΕΕ του ΕΔΣΝΑ έχει αποφασίσει να εκπονηθούν μελέτες μόνο για την επέκταση του ΕΜΑΚ και για τις ΜΕΑ Γραμματικού και Πειραιά (στο Σχιστό), ενώ πρόταση χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ αποφασίστηκε να υποβληθεί μόνο για το ΕΜΑΚ και το Γραμματικό.
- Η επιλογή της συνέχισης της λειτουργίας του ΕΜΑΚ Φυλής, με αυξημένη δυναμικότητα μάλιστα, είναι ένα ακόμη αρνητικό στοιχείο. Πέρα από αυτή καθαυτή την επιλογή, θεωρούμε απαράδεκτο να αποκρύπτεται -και από τον ΠΕΣΔΑ και από την ΣΜΠΕ- το πραγματικό μέγεθος της επέκτασης του ΕΜΑΚ. Γίνεται παντού λόγος για 350.000 τ./έτος. Στην πραγματικότητα στο «εκσυγχρονισμένο» ΕΜΑΚ, που το 2015 υποδέχτηκε 143.000 τ., θα καταλήγουν **450.000 τ./έτος** (350.000 τ. σύμμεικτα και 100.000 τ. προδιαλεγμένα απόβλητα).
- Βρίσκεται σε εξέλιξη προσπάθεια κατασκευής, μέσα στην εγκατάσταση (ΟΕΔΑ) της Φυλής, νέας μονάδας επεξεργασίας σύμμεικτων, της εταιρείας WATT ΑΕ, δυναμικότητας 100.000 τόνων/έτος. Ο ΕΔΣΝΑ είναι σε γνώση αυτής της προσπάθειας και, μάλιστα, έχει δώσει έγγραφη διαβεβαίωση (15/4/2016) ότι η μονάδα μπορεί να αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά ανεξάρτητα από την υπόλοιπη ΟΕΔΑ. Η σχετική ΜΠΕ πρόκειται να συζητηθεί, σύντομα, στο

περιφερειακό συμβούλιο. Παρόλα αυτά, ούτε ο ΠΕΣΔΑ, ούτε η ΣΜΠΕ κάνουν λόγο για τη συγκεκριμένη μονάδα. Προφανώς, υπάρχουν ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν:

- ✓ Επιτρέπεται η αδειοδότηση και η κατασκευή υποδομών με μέγεθος και χαρακτήρα σαν αυτών της WATT ΑΕ, χωρίς αυτές να περιλαμβάνονται στον ΠΕΣΔΑ;
- ✓ Με ποια λογική υποχρεώνονται οι δήμοι της Αττικής, ακόμη και αν πρόκειται για ένα «πράσινο σημείο», να ζητούν την επιβεβαίωση του ΕΔΣΝΑ ότι εναρμονίζονται με το υπό εκπόνηση ΠΕΣΔΑ και η WATT ΑΕ δεν έχει αυτήν την υποχρέωση;
- ✓ Ανεξάρτητα από τις τυπικές υποχρεώσεις της WATT ΑΕ, η περιφέρεια Αττικής και ο ΕΔΣΝΑ θεωρούν ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα, στο συγκεκριμένο χώρο, βρίσκεται σε αρμονία με το περιεχόμενο του νέου ΠΕΣΔΑ;
- ✓ Ο ΕΔΣΝΑ, ο οποίος έχει την ευθύνη της διαχείρισης των ΑΣΑ της Αττικής και την ευθύνη της διαχείρισης της ΟΕΔΑ Φυλής έχει συμφωνήσει στην ανάπτυξη της συγκεκριμένης δραστηριότητας;
- Ένα τελευταίο ζήτημα έχει να κάνει με τη συνολική δυναμικότητα των μονάδων επεξεργασίας υπολειμματικών σύμμεικτων. Η πρόβλεψη του ΠΕΣΔΑ για το 2020 είναι ότι θα υπάρχουν, περίπου, 900.000 τόνοι/έτος σύμμεικτα προς επεξεργασία, με τάση περαιτέρω μείωσης. Για ποιο λόγο, λοιπόν, σχεδιάζονται μονάδες συνολικής δυναμικότητας της τάξης του 1.000.000 τόνων/έτος και όχι μικρότερης, αφού μιλάμε για μονάδες μεγάλης διάρκειας ζωής, που σε πρώτη φάση θα μπορούσαν να λειτουργήσουν με πρόσθετη βάρδια;

Όσο καθυστερούν οι νέοι ΧΥΤΥ, τόσο πλησιάζει η καύση

Η επιλογή του ΠΕΣΔΑ είναι πολύ κοντόφθαλμη, αφού αρκείται στη βραχυχρόνια αντιμετώπιση του προβλήματος της ασφαλούς διάθεσης - ταφής, με τη συνέχιση της λειτουργίας του ΧΥΤΑ Φυλής, για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα. Και προετοιμάζοντας το έδαφος να ενταχθεί άμεσα στο σχεδιασμό ο ακατάλληλος, κατά γενική ομολογία, ΧΥΤΑ Γραμματικού.

Για τους νέους χώρους ταφής (ΧΥΤΥ) ισχύει και με το παραπάνω ότι προαναφέρθηκε για τις μονάδες επεξεργασίας σύμμεικτων. Χρειάζεται προσδιορισμός των ευρύτερων γεωγραφικών ενότητων -η ΠΡΩΣΥΝΑΤ έχει υποδείξει τρεις- στα όρια των οποίων πρέπει να δημιουργηθεί ένας νέος ΧΥΤΥ, με ισχυρή αυτοδέσμευση των δήμων που τις απαρτίζουν. Και αυτό πρέπει να γίνει άμεσα. Η γενική αναφορά σε τρεις νέους ΧΥΤΥ και στις δυναμικότητές τους, την ώρα που ακόμη εκπονείται η μελέτη για την εξεύρεση νέων χώρων δεν αποτελεί πειστική λύση για την έγκαιρη επίλυση του ζητήματος. Αντίθετα, η συνεχής επίκληση των χωροθετήσεων του ν. 3164/2003 παραπέμπει όχι σε νέες υποδομές, αλλά στις γνωστές από το παρελθόν και αποτυχημένες επιλογές.

Η απουσία ασφαλών ΧΥΤΥ, σε συνδυασμό με την αδυναμία των ΤΣΔ -με την τωρινή μορφή τους- να εκτρέψουν σοβαρές ποσότητες ΑΣΑ, δημιουργούν τις προϋποθέσεις να οδηγηθούμε στη «μαγική λύση» της καύσης. Κι ως την ξορκίζουν οι περισσότεροι/ες. Ή, ακόμη, σε μια μείζονα κρίση διαχείρισης των απορριμμάτων της Αττικής, όχι πολύ μακριά από τώρα.

Ανάπλαση με διαιώνιση της λειτουργίας της εγκατάστασης της Φυλής

Θεωρούμε λαθεμένη την επιλογή του ΠΕΣΔΑ στο κλείσιμο μόνο του ΧΥΤΑ Φυλής, που κι αυτό δε διαφαίνεται στο ορατό μέλλον. Είναι βέβαιο ότι η συνέχιση της μεταφοράς και επεξεργασίας σύμμεικτων στην εγκατάσταση της Φυλής (με επέκταση της δυναμικότητας του ΕΜΑΚ), η προσθήκη της επεξεργασίας τεράστιων ποσοτήτων βιοαποβλήτων και μια νέα

μονάδα της WATT ΑΕ όχι μόνο θα απομακρύνει συνεχώς το κλείσιμο του ΧΥΤΑ, αλλά θα οδηγήσει και στην επέκτασή του. Και επιπλέον, η εγκατάσταση θα συνεχίζει να στέλνει το μήνυμα της συγκεντρωτικής διαχείρισης, αποθαρρύνοντας τις τοπικές δράσεις. Μια τέτοια εξέλιξη βάζει σε δοκιμασία και το στόχο του ΠΕΣΔΑ για ανάπλαση. Ο οποίος δεν αρκεί να αναμασάται, αλλά πρέπει να περιγράφει με κάθε λεπτομέρεια. Γιατί το παράδειγμα της εγκατάστασης της Χιρίγια στο Ισραήλ, που φαίνεται ότι έχει εντυπωσιάσει την περιφέρεια Αττικής, τον ΕΔΣΝΑ και το δήμο Φυλής δεν απέχει και πολύ από όσα περιγράφονται παραπάνω.

Η ΠΡΩΣΥΝΑΤ θεωρεί ότι το ΠΕΣΔΑ οφείλει να δρομολογήσει το άμεσο και οριστικό κλείσιμο της εγκατάστασης της Φυλής, επιτρέποντας μόνο δραστηριότητες που συνδέονται με την περιβαλλοντική αποκατάσταση της περιοχής.

Για την εγκατάσταση του Γραμματικού

Η χωροθέτηση του ΧΥΤΑ Γραμματικού στη συγκεκριμένη θέση έχει τεκμηριωθεί και επίσημα ότι είναι λαθεμένη και, κατά συνέπεια, επικίνδυνη. Σε ότι αφορά σε άλλου είδους δραστηριότητες (ανακύκλωσης, κομποστοποίησης, επεξεργασίας υπολειμματικών σύμμεικτων), θεωρητικά, θα μπορούσαν να φιλοξενηθούν στο χώρο, με δυναμικότητες που θα αντιστοιχούν στα δεδομένα του δήμου ή των όμορων δήμων, αν αποφάσιζαν να συνεργαστούν. Αν, ωστόσο, ο δήμος Μαραθώνα ή οι όμοροι δήμοι θεωρούν ότι υπάρχουν άλλοι καταλληλότεροι χώροι, οφείλουν να τους υποδείξουν. Κατά τα άλλα, ο δήμος Μαραθώνα και το Γραμματικό αξίζουν την ίδια περιβαλλοντική προστασία με τις άλλες περιοχές και, ιδιαίτερα, αυτές της Δυτικής Αττικής και της Δυτικής Αθήνας.

Η χρηματοδότηση της υλοποίησης των δράσεων του ΠΕΣΔΑ

Η αναφορά στη χρηματοδότηση της υλοποίησης των δράσεων του ΠΕΣΔΑ, με δεδομένη τη μεγάλη ασάφεια και αοριστία στα βασικά, αλλά και στα επιμέρους, έργα υποδομών, φαντάζει περισσότερο σαν μια τυπική υποχρέωση του ΠΕΣΔΑ και λιγότερο σαν μια ρεαλιστική απεικόνιση του πραγματικού κόστους. Είναι χαρακτηριστική, πάντως, του προσανατολισμού του ΠΕΣΔΑ η προβλεπόμενη κατανομή της χρηματοδότησης: σε κεντρικές υποδομές και σε έργα συλλογής και μεταφοράς στους δήμους. Απουσιάζει οποιαδήποτε αναφορά σε δημοτικές υποδομές ανακύκλωσης, ενώ είναι συμβολικό το κονδύλι για υποδομές δημοτικής κομποστοποίησης.

Στο θέμα αυτό απεικονίζεται μια άτυπη συμφωνία κυβέρνησης - περιφερειών - φορέων διαχείρισης και δήμων, στην -ανομολόγητη- επιλογή της υποβάθμισης των στόχων και των επιδιώξεων του νέου εθνικού σχεδίου. Από αυτήν την άποψη δεν μας ξενίζει καθόλου αυτό που ακούμε συχνά - πυκνά σε περιφερειακά και δημοτικά συμβούλια: «πρόκειται για κακό σχέδιο, αλλά είμαστε υποχρεωμένοι να το εφαρμόσουμε».

Ο δημόσιος χαρακτήρας της διαχείρισης

Σε κάποιες προσεγγίσεις απαξιώνεται και υποβαθμίζεται η σημασία της εφαρμογής του μοντέλου της αποκεντρωμένης διαχείρισης, αγνοώντας το προφανές: ότι μια τέτοια αντιμετώπιση αφήνει χώρο για τη διαιώνιση του συγκεντρωτικού μοντέλου. Υποκρύπτεται η αντίληψη ότι η επιλογή μοντέλου διαχείρισης είναι ένα ουδέτερο, καθαρά τεχνικό ζήτημα, που

είναι λάθος. Αν, πάντως, αυτό γίνεται από επιλογή και το συγκεντρωτικό μοντέλο θεωρείται καλύτερο, είναι χρήσιμο να ειπωθεί και να υποστηριχθεί δημόσια.

Σε άλλες περιπτώσεις, αποδίδεται στο μοντέλο της αποκεντρωμένης διαχείρισης ότι στρώνει το έδαφος στην ιδιωτικοποίηση. Κανείς δεν υποστήριξε ότι υπάρχει μοντέλο διαχείρισης που να είναι απροσπέλαστο στην ιδιωτικοποίηση, αν δήμοι και περιφέρειες έχουν αυτόν τον προσανατολισμό. Το ζήτημα, ωστόσο, είναι ποιο μοντέλο θωρακίζει καλύτερα το δημόσιο χαρακτήρα. Αυτό που είναι στα μέτρα και στις δυνατότητες των δήμων και προϋποθέτει τη συμμετοχή της κοινωνίας ή αυτό που αναγκαστικά οδηγεί στην αγκαλιά των εργολάβων; Ας σκεφτούμε μόνο πως το 90% των εργασιών που εκτελούνται στην εγκατάσταση της Φυλής διεκπεραιώνεται από εργολάβους, χωρίς να υπάρχει ούτε ΣΔΙΤ, ούτε καμιά άλλη σύμβαση παραχώρησης.

Το ίδιο λαθεμένες θεωρούμε και τις παρακάτω προσεγγίσεις:

- Καταλογίζεται στο σχέδιο της αναθεώρησης του ΠΕΣΔΑ ότι όλο το βάρος της διαχείρισης πέφτει στις πλάτες των δήμων και στα τοπικά σχέδια διαχείρισης. Η εκτίμηση αυτή δίνει συγχωροχάρτι στους συντάκτες του σχεδίου αναθεώρησης και δεν έχει καμία σχέση με την πραγματικότητα. Η αλήθεια είναι ότι το σχέδιο δε θέλει ουσιαστικές υποδομές και δράσεις από τους δήμους, για να διατηρήσει τη συγκεντρωτική δομή του ΕΔΣΝΑ και αυτό είναι οπισθοχώρηση.
- Χρησιμοποιείται η δεινή οικονομική θέση των δήμων για να αμφισβητηθεί η δυνατότητά τους να εφαρμόσουν τοπικά σχέδια διαχείρισης. Παραβλέπονται, προφανώς, δύο πράγματα. Αφενός, ότι μιλάμε για μακροχρόνιους σχεδιασμούς και, αφετέρου, ότι το κίνημα δεν αποδέχτηκε ποτέ σαν τετελεσμένη τη σημερινή κατάσταση των δήμων. Αυτό θα ήταν καραμπινάτη επιλογή ηττοπάθειας και παραίτησης. Παραβλέπεται, επίσης, ότι το συγκεντρωτικό μοντέλο, ιδιαίτερα αν συμπεριλάβει διαδικασία καύσης, θα είναι πολύ πιο ακριβό για τους πολίτες.

Βιομηχανικά και επικίνδυνα απόβλητα

Η συζήτηση για αυτά είναι, κυρίως, αντικείμενο του εθνικού σχεδίου διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων (ΕΣΔΕΑ), που βρίσκεται στη φάση της τελικής διαμόρφωσής του. Η πρόσφατη συζήτηση στο περιφερειακό συμβούλιο Αττικής της ΣΜΠΕ του ΕΣΔΕΑ έφερε στην επιφάνεια ορισμένα κρίσιμα ζητήματα. Τα οποία δεν είναι δυνατόν να παρακάμψουμε, όσο κι αν αναγνωρίζουμε ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη για τη δημιουργία των απαραίτητων ασφαλών υποδομών διαχείρισης των επικίνδυνων αποβλήτων. Στεκόμαστε στα κυριότερα από αυτά:

- Η ανάγκη δημιουργίας χώρων ταφής ειδικών κατηγοριών βιομηχανικών και επικίνδυνων αποβλήτων επιβάλλει μια συνολική θεώρηση για τη χωροθέτηση του συνόλου των υποδομών διαχείρισης αποβλήτων στην περιφέρεια Αττικής. Η ανάγκη αυτή δε συμβαδίζει με την επιλογή της περιφέρειας και του ΕΔΣΝΑ να αναζητούν αποσπασματικές λύσεις, σε καθεστώς πίεσης.
- Πρέπει στο νέο ΠΕΣΔΑ να διευκρινιστεί πως μπορεί, με μοναδικό ΧΥΤ αστικών αυτόν της Φυλής, να υλοποιηθεί η «Διάθεση στους ΧΥΤ αστικών, των αποβλήτων βιομηχανικής προέλευσης που προσομοιάζουν ή είναι συμβατά με τα αστικά, εφόσον δεν τίθενται ζητήματα κορεσμού» και πως η «Κατασκευή ΧΥΤ μη επικίνδυνων βιομηχανικών αποβλήτων σε έκταση εντός των γηπέδων του νέου δικτύου ΧΥΤ αστικών».
- Τεράστιο πρόβλημα αποτελεί η χωροθέτηση των δύο νέων ΧΥΤ επικίνδυνων βιομηχανικών αποβλήτων στην Αττική.

- Ανησυχία προκαλεί η συζητούμενη δημιουργία ΧΥΤΕΑ στα όρια του δήμου Ασπροπύργου και η επαναφορά της λύσης για ΧΥΤΕΑ «σε υψηλής προ τούτο καταλληλότητας εξαντλημένο λατομείο - μεταλλείο», καθώς η σκέψη μας πηγαίνει στο Μελετάνι.
- Το θέμα του αποτεφρωτήρα υγειονομικών αποβλήτων στη Φυλή φοβόμαστε ότι αντιμετωπίζεται με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζεται και το θέμα του ΧΥΤΑ. Μια γενική έκφραση πρόθεσης απομάκρυνσης, η οποία εξανεμίζεται στην πράξη από επιλογές παράτασης της λειτουργίας του και, μάλιστα, με νέο δυσμενέστερο καθεστώς εργολαβικής παραχώρησης.

Τέλος, δε θεωρούμε ότι συμβαδίζουν με μια λογική αποσυμφόρησης της Δυτικής Αττικής, από τις πιο οχλούσες δραστηριότητες, οι εισηγήσεις υπηρεσιών της περιφέρειας Αττικής, όπως:

- «Να προβλέπεται η κατά προτεραιότητα επιλογή υποβαθμισμένων περιοχών και παλαιών λατομείων για την αποθήκευση επικίνδυνων αποβλήτων».
- «Να ελαχιστοποιηθούν όσο το δυνατόν περισσότερο οι νέες χωροθετήσεις για τα έργα διαχείρισης που προτείνονται στο ΕΣΔΕΑ, με την χωροθέτησή τους σε ήδη αδειοδοτημένες περιοχές, προκειμένου να μειωθούν οι αρνητικές επιπτώσεις φυσιογνωμίας της περιοχής εγκατάστασης των έργων (π.χ. μονάδες επεξεργασίας, έργα προσπελασιμότητας κλπ.)».

Διάφορα

- Ο ΠΕΣΔΑ θα ήταν χρήσιμο να είχε ειδική αναφορά στο ρόλο και στα πεπραγμένα των δήμων Αθήνας και Πειραιά, οι οποίοι έχουν επιδείξει χαρακτηριστική αδιαφορία στην προσπάθεια για αλλαγή του μοντέλου διαχείρισης των αποβλήτων, στην περιφέρεια Αττικής.
- Είναι κομβικό ζήτημα για τη σωστή και ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων, η τεκμηριωμένη εκτίμηση για τις παραγόμενες ποσότητες των αποβλήτων και για τη σύνθεσή τους, ιδιαίτερα των ανακυκλώσιμων υλικών. Κάτι που έχει αποδειχθεί ότι δεν υφίσταται αυτήν τη στιγμή.
- Για το λόγο αυτό, προξενεί ιδιαίτερη εντύπωση ότι, την ώρα της συζήτησης της ΣΜΠΕ και του ΠΕΣΔΑ, απουσιάζουν κρίσιμα στοιχεία για το 2015, όπως οι επιδόσεις των δήμων στην ανακύκλωση και η αναλυτική εικόνα των «προϊόντων» του ΕΜΑΚ.

2. Σύνοψη

Δώδεκα βασικοί λόγοι για να απορριφθεί η ΣΜΠΕ του ΠΕΣΔΑ Αττικής

1. Δεν εξετάζονται, ουσιαστικά, εναλλακτικές λύσεις -πλην της μηδενικής- και, μάλιστα η πρόταση της «αποκεντρωμένης διαχείρισης, με έμφαση στην πρόληψη, στην προδιαλογή και στην ανάκτηση των υλικών», η οποία συμβαδίζει με τις προβλέψεις του νέου εθνικού σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων (ΕΣΔΑ).
2. Δεν υλοποιείται η πρόβλεψη του ν. 4042/2012 (άρθρο 27) και του ΕΣΔΑ για χωριστή συλλογή, τουλάχιστον, για τα ακόλουθα: χαρτί, μέταλλο, πλαστικό και γυαλί.
3. Δεν υλοποιείται ο στρατηγικός στόχος του ΕΣΔΑ, που προβλέπει «*Ριζική αναθεώρηση της λειτουργίας των Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ) και επανασχεδιασμός τους, στο πλαίσιο ενιαίου κεντρικού συντονιστικού φορέα για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων. Επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου με στόχο την βελτιστοποίηση της λειτουργίας, τη διαφάνεια και τον έλεγχο των συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης σε άλλα υλικά, στο πλαίσιο ενιαίου κεντρικού συντονιστικού φορέα (με αναβάθμιση του ΕΟΑΝ). Τα έσοδα των ΣΕΔ αποτελούν δημόσιο πόρο και πρέπει να εξεταστεί ο έλεγχός τους μέσω κρατικού λογιστικού συστήματος για να αποτελέσουν επενδυτικό κονδύλι για την ανάπτυξη των συστημάτων της νέας διαχείρισης αποβλήτων.*
4. Οι προτεινόμενες μονάδες επεξεργασίας προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων έχουν κεντρικό χαρακτήρα και δυναμικότητα (130.000 τόνων/έτος), η οποία υπολείπεται σημαντικά της αναγκαίας ποσότητας (330.247 τ./έτος) για την επίτευξη του στόχου της εκτροπής από την ταφή των βιοαποβλήτων το 2020.
5. Δεν υλοποιούνται οι υποδείξεις του ΕΣΔΑ για το είδος και το εύρος των δραστηριοτήτων που πρέπει να περιλαμβάνουν τα τοπικά σχέδια διαχείρισης των δήμων, ούτε και τα μέτρα για την άσκησή τους. Θυμίζουμε ότι στους στρατηγικούς στόχους του ΕΣΔΑ περιλαμβάνεται ο «*Καθορισμός της υποχρέωσης των Δήμων να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν τοπικά σχέδια αποκεντρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, στο πλαίσιο των εθνικών και των περιφερειακών σχεδιασμών. Οι προδιαγραφές, οι στόχοι και το χρονοδιάγραμμα, των τοπικών σχεδίων περιλαμβάνονται με τη μορφή υποδείγματος στο παράρτημα του παρόντος ΕΣΔΑ. Στα πλαίσια αυτά θα προσδιοριστούν όλες εκείνες οι απαραίτητες ρυθμίσεις που θα διασφαλίζουν την δυνατότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να αναλαμβάνει το σύνολο των δραστηριοτήτων που απαιτούνται για την εφαρμογή ενός τοπικού σχεδίου αποκεντρωμένης διαχείρισης.*
6. Η απουσία ουσιαστικών δημοτικών δραστηριοτήτων και τοπικής διαχείρισης των προδιαλεγμένων υλικών καθιστά ανέφικτη την υλοποίηση του στόχου του ΕΣΔΑ για προδιαλογή του 50% των ΑΣΑ, ως το 2020.
7. Από τα πράγματα -και εξ αιτίας της κατεύθυνσης της χρηματοδότησης- προτάσσεται η δημιουργία κεντρικών μονάδων επεξεργασίας σύμμεικτων, οι περισσότερες των οποίων, ωστόσο, δεν περιγράφονται με τη σαφήνεια που οφείλει να έχει ο ΠΕΣΔΑ. Ουσιαστικό ενδιαφέρον και προϋποθέσεις υλοποίησης έχουν η γιγαντιαία επέκταση (350.000 τ./έτος, μόνο για τα σύμμεικτα και 100.000 τ./έτος για τα βιοαπόβλητα) του ΕΜΑΚ της Φυλής και η κατασκευή μιας νέας μονάδας στο Γραμματικό (60.000 τ./έτος). Έργα τα οποία, ακόμη κι αν ήταν τα κατάλληλα, δεν επαρκούν για τις ανάγκες επεξεργασίας των υπολειμματικών σύμμεικτων.
8. Η ασάφεια του ΠΕΣΔΑ στην περιγραφή των αναγκαίων υποδομών έχει «στρώσει» το έδαφος της κατασκευής υποδομών -αρμοδιότητας ΠΕΣΔΑ- από ιδιώτες, με τρόπο αυθαίρετο και ανεξέλεγκτο, με πιο χαρακτηριστική τη δρομολόγηση της κατασκευής μονάδας επεξεργασίας, στην ΟΕΔΑ Φυλής, από την εταιρεία WATT ΑΕ.

9. Δεν υπάρχει καμία σαφής δέσμευση για την εξεύρεση και κατασκευή των αναγκαίων χώρων ασφαλούς διάθεσης (ΧΥΤΥ). Ο ΧΥΤΑ Φυλής εξακολουθεί να παραμένει η μόνη διαθέσιμη λύση, για αόριστο χρονικό διάστημα, με πολύ πιθανό τον κίνδυνο της επέκτασής του, κάτω από το βάρος της «απειλής» για γενικευμένη κρίση διαχείρισης των απορριμμάτων της Αττικής. Χωρίς δικαιολόγηση, στα σχετικά έργα εντάσσεται και ο -πολύ μικρός, έτσι κι αλλιώς- ΧΥΤΑ Γραμματικού, του οποίου η ακαταλληλότητα έχει τεκμηριωθεί.
10. Αντί του οριστικού κλεισίματος της εγκατάστασης της Φυλής και της άμεσης έναρξης προγράμματος περιβαλλοντικής αποκατάστασης, επιλέγεται η συνέχιση της λειτουργίας της και η προσθήκη νέων δραστηριοτήτων, κάτω από το «πρόσχημα μιας καθόλου πειστικής φημολογίας για «ανάπλαση». Με την αόριστη υπόσχεση ότι θα κλείσει ο ΧΥΤΑ - όταν λειτουργήσουν οι νέες υποδομές- και ότι θα εξεταστεί η απομάκρυνση του αποτεφρωτήρα υγειονομικών αποβλήτων.
11. Ο προσανατολισμός σε μια νέα παραλλαγή της συγκεντρωτικής διαχείρισης δημιουργεί τις προϋποθέσεις για τη συνέχιση πολιτικών ιδιωτικοποίησης και εκχώρησης (με ΣΔΙΤ ή όχι) των βασικών τμημάτων της διαχείρισης των αποβλήτων σε εργολάβους. Σε αντίθεση με τον κεντρικό άξονα του ΕΣΔΑ, που προβλέπει *«Κατοχύρωση του δημόσιου χαρακτήρα της διαχείρισης στερεών αποβλήτων με στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος, στο πλαίσιο μιας πολιτικής βιώσιμης ανάπτυξης προς όφελος του κοινωνικού συνόλου, με όρους αειφορίας»*.
12. Η συνέχιση της λειτουργίας παλιών δραστηριοτήτων και η ανάπτυξη νέων σε μια υποβαθμισμένη περιοχή (Φυλή), που αποτελεί προέκταση μιας περιοχής (Θριασίου) μεγάλης βιομηχανικής συγκέντρωσης, ενθαρρύνει την κατασκευή νέων υποδομών διαχείρισης βιομηχανικών και επικίνδυνων αποβλήτων (μονάδων επεξεργασίας και ΧΥΤΕΑ).

11/10/2016

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ (ΠΡΩΣΥΝΑΤ)
prosynat.blogspot.gr - prosynat@gmail.com

Παράρτημα

2015 - Η διαδρομή των ΑΣΑ των δήμων - ποσότητες (t) - Επιδόσεις

α/α	δήμος	Σύμμεκτα					Ανάκτηση					Σύνολο ΑΣΑ δήμων
		ΣΜΑ Σχιστού	ΧΥΤΑ (απευθείας)	ΕΜΑΚ	υπόλειμμα ΚΔΔΥ	σύνολο	ΕΜΑΚ πράσινα	ΕΜΑΚ οργανικά LIFE	ΕΜΑΚ πιλοτική ανακύκλωση	ανακύκλωση μπλε κάδου	σύνολο	
1	ΑΓ.ΒΑΡΒΑΡΑΣ	5.148,370	4.128,425		435,300	9.712,095				424,280	0,000	9.712,095
2	ΑΓ.ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	8.333,190	19.455,419		1.365,000	29.153,609				2.112,450	0,000	29.153,609
3	ΑΓ.ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ		22.189,334		1.653,050	23.842,384	64,440			1.218,030	64,440	23.906,824
4	ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ		21.719,565	1.224,600	1.334,880	24.279,045				1.203,890	0,000	24.279,045
5	ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ		575,370		0,000	575,370				0,000	0,000	575,370
6	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	6.632,340	172.518,820	94.724,450	16.683,180	290.558,790	763,050	200,290	163,280	13.859,200	1.126,620	291.685,410
7	ΑΙΓΑΛΕΩ	13.721,440	11.742,455	3.792,520	1.222,800	30.479,215	203,940			1.156,070	203,940	30.683,155
8	ΑΙΓΙΝΑΣ		7.109,670		289,120	7.398,790				281,150	0,000	7.398,790
9	ΑΛΙΜΟΥ	4.779,580	15.212,288		857,640	20.849,508	39,910			885,500	39,910	20.889,418
10	ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ		37.952,237		2.265,800	40.218,037				2.491,040	0,000	40.218,037
11	ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ		25.554,793		316,680	25.871,473				288,160	0,000	25.871,473
12	ΑΧΑΡΝΩΝ		46.783,892	364,050	1.347,560	48.495,502	668,930			1.214,500	668,930	49.164,432
13	ΒΑΡΗΣ - ΒΟΥΛΑΣ - ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ		32.643,593		1.409,160	34.052,753				1.548,060	0,000	34.052,753
14	ΒΡΗΛΗΣΙΩΝ		12.593,710		786,600	13.380,310	62,090			865,910	62,090	13.442,400
15	ΒΥΡΩΝΑ		20.708,062		0,000	20.708,062	37,170			0,000	37,170	20.745,232
16	ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ		13.562,987	4.111,650	853,600	18.528,237				773,350	0,000	18.528,237
17	ΓΛΥΦΑΔΑΣ		46.226,327		2.774,130	49.000,457				3.053,290	0,000	49.000,457
18	ΔΑΦΝΗΣ - ΥΜΗΤΤΟΥ	5.355,360	6.804,574		242,690	12.402,624				268,260	0,000	12.402,624
19	ΔΙΟΝΥΣΟΥ		18.294,052	175,830	1.288,210	19.758,092	41,730			1.163,750	41,730	19.799,822
20	ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ		9.319,581	3.051,020	805,460	13.176,061	282,500			780,250	282,500	13.458,561
21	ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ		20.374,616		1.352,140	21.726,756				1.488,650	0,000	21.726,756
22	ΖΩΓΡΑΦΟΥ		22.485,805		1.464,810	23.950,615	2,570			1.614,500	2,570	23.953,185
23	ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ		26.659,488		1.209,290	27.868,778				1.090,230	0,000	27.868,778
24	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ		18.551,709		1.039,910	19.591,619	68,310			937,760	68,310	19.659,929
25	ΙΛΙΟΥ		27.745,915	3.248,000	1.713,330	32.707,245	48,060			1.538,390	48,060	32.755,305
26	ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ		9.678,077		505,700	10.183,777				456,530	0,000	10.183,777
27	ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	21.183,080	16.397,900	1.758,690	1.261,400	40.601,070				1.452,070	0,000	40.601,070
28	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	27.591,280	5.932,932		940,040	34.464,252	30,060			935,040	30,060	34.494,312
29	ΚΗΦΙΣΙΑΣ		49.039,227	313,790	2.730,620	52.083,637		78,200		2.998,750	78,200	52.161,837
30	ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	12.851,780	8.752,224		1.043,780	22.647,784				1.015,900	0,000	22.647,784
31	ΚΡΩΠΙΑΣ		18.042,461		787,450	18.829,911				868,310	0,000	18.829,911
32	ΚΥΘΗΡΩΝ				100,000	100,000				115,470	0,000	100,000
33	ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ		13.668,306		615,260	14.283,566				677,320	0,000	14.283,566
34	ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ - ΠΕΥΚΗΣ		13.056,568		982,640	14.039,208	156,260			884,340	156,260	14.195,468
35	ΜΑΝΔΡΑΣ - ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ		8.768,504		228,920	8.997,424				218,730	0,000	8.997,424
36	ΜΑΡΑΘΩΝΑ		22.324,876		181,640	22.506,516				200,000	0,000	22.506,516
37	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ		13.732,971		401,760	14.134,731				440,020	0,000	14.134,731
38	ΜΕΓΑΡΕΩΝ		13.786,904		633,060	14.419,964				612,090	0,000	14.419,964
39	ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ		14.121,687		879,190	15.000,877	51,390			864,630	51,390	15.052,267

Οι επιδόσεις των δήμων της Αττικής στην ανάκτηση υλικών, το 2015

Από τον παραπάνω πίνακα απουσιάζει η πλήρης εικόνα των «προϊόντων» του ΕΜΑΚ Φυλής για το 2015. Μέχρι να δημοσιοποιηθούν τα ακριβή στοιχεία θα κινηθούμε στη βάση κάποιων υποθέσεων.

Τα «προϊόντα» του ΕΜΑΚ Φυλής

Στο ΕΜΑΚ, το 2015, εισήλθαν 140.890,811 τόνοι ΑΣΑ από τους δήμους (136.898,001 τόνοι σύμμεικτα και 3.992,810 τόνοι προδιαλεγμένα υλικά). Επίσης, 759,020 τόνοι από το ΣΜΑ Σχιστού και άλλοι 1.041,52 τόνοι από άλλους (ιδιώτες, στρατόπεδα, λαϊκές αγορές). Σύνολο, 142.691,351 τόνοι. Οδηγούνται για ταφή οι 115.393, 937 τόνοι. Από αυτούς αντιστοιχούν στην επεξεργασία των ΑΣΑ των δήμων οι 113.937,847 τόνοι. Συνεπώς, τα ανακτήσιμα υλικά και οι απώλειες ανέρχονται σε 26.952,964 τόνους. Υποθέτουμε ότι οι απώλειες της επεξεργασίας στο ΕΜΑΚ είναι (ποσοστιαία) ίδιες με αυτές του 2014, δηλαδή της τάξης του 12%, που αντιστοιχεί σε 16.906,897 τόνους. Οπότε τα ανακτήσιμα υλικά στο ΕΜΑΚ είναι 10.046,067 τόνοι. Η συγκεντρωτική εικόνα για τις επιδόσεις του ΕΜΑΚ Φυλής, σε ότι αφορά στα ΑΣΑ των δήμων, είναι η παρακάτω.

εισερχόμενα - εξερχόμενα	ποσότητες (t)	ποσοστό (%)
εισερχόμενα στο ΕΜΑΚ	140.890,811	100,00%
εξερχόμενα - απώλειες	16.906,897	12,00%
εξερχόμενα - για ταφή	113.937,847	80,87%
εξερχόμενα - ανάκτηση	10.046,067	7,13%

Τα καθαρά ανακυκλώσιμα του μπλε κάδου και των άλλων ρευμάτων

Το 2015 τα καθαρά ανακυκλώσιμα του μπλε κάδου ήταν 75.306,640 τόνοι. Εικόνα για τα υπόλοιπα ανακυκλώσιμα υλικά, πλην των συσκευασιών δεν έχουμε. Στην παρούσα προσέγγιση τα αγνοούμε, γνωρίζοντας ότι δεν αλλοιώνεται πολύ η συνολική εικόνα. Στα ανακτήσιμα υλικά συμπεριλαμβάνονται και οι 759,020 τόνοι, που οδηγούνται από το ΣΜΑ στο ΕΜΑΚ -αν και το πιθανότερο είναι να μην είναι καθαρά υλικά- για να κλείσει το ισοζύγιο ροών.

Η συνολική εικόνα της διαχείρισης των ΑΣΑ των δήμων της Αττικής

Με βάση τα παραπάνω, η συνολική εικόνα της ροής των ΑΣΑ των δήμων της Αττικής διαμορφώνεται ως εξής:

	ποσότητες (t)	ποσοστό (%)
συνολική παραγωγή ΑΣΑ των δήμων	1.818.232,034	100,00%
απώλειες	18.615,989	1,02%
ταφή	1.713.504,318	94,24%
ανάκτηση	86.111,727	4,74%

2015 - Οι επιδόσεις των δήμων της Αττικής στην ανακύκλωση συσκευασιών

ΟΤΑ μέλος ΕΔΣΝΑ	μόνιμος πληθυσμός (απογραφή 2011)	ποσότητες 2015 (t)				ποσότητες (kg), ανά κάτοικο	ποσοστά ανακύκλωσης (%)	
		σύνολο ΑΣΑ	εισερχόμενα μπλε κάδου	υπόλειμμα	καθαρά ανακυκλώσιμα		στα εισερχόμενα του μπλε κάδου	στο σύνολο των ΑΣΑ
ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	26.550	10.136,375	859,580	435,300	424,280	15,980	49,36	4,19
ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	59.704	31.266,059	3.477,450	1.365,000	2.112,450	35,382	60,75	6,76
ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	71.294	25.124,854	2.871,080	1.653,050	1.218,030	17,085	42,42	4,85
ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	62.529	25.482,935	2.538,770	1.334,880	1.203,890	19,253	47,42	4,72
ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ	1.142	575,370		0,000	0,000	0,000		
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	664.046	305.544,610	30.542,380	16.683,180	13.859,200	20,871	45,38	4,54
ΑΙΓΑΛΕΩ	69.946	31.839,225	2.378,870	1.222,800	1.156,070	16,528	48,60	3,63
ΑΙΓΙΝΑΣ	13.056	7.679,940	570,270	289,120	281,150	21,534	49,30	3,66
ΑΛΙΜΟΥ	41.720	21.774,918	1.743,140	857,640	885,500	21,225	50,80	4,07
ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	72.333	42.709,077	4.756,840	2.265,800	2.491,040	34,438	52,37	5,83
ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	30.251	26.159,633	604,840	316,680	288,160	9,526	47,64	1,10
ΑΧΑΡΝΩΝ	106.943	50.378,932	2.562,060	1.347,560	1.214,500	11,357	47,40	2,41
ΒΑΡΗΣ - ΒΟΥΛΑΣ - ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ	48.399	35.600,813	2.957,220	1.409,160	1.548,060	31,985	52,35	4,35
ΒΡΗΛΗΣΙΩΝ	30.741	14.308,310	1.652,510	786,600	865,910	28,168	52,40	6,05
ΒΥΡΩΝΑ*	61.308	20.745,232		0,000	338,230	5,517		1,63
ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	59.345	19.301,587	1.626,950	853,600	773,350	13,031	47,53	4,01
ΓΛΥΦΑΔΑΣ	87.305	52.053,747	5.827,420	2.774,130	3.053,290	34,973	52,40	5,87
ΔΑΦΝΗΣ - ΥΜΗΤΤΟΥ	33.628	12.670,884	510,950	242,690	268,260	7,977	52,50	2,12
ΔΙΟΝΥΣΟΥ	40.193	20.963,572	2.451,960	1.288,210	1.163,750	28,954	47,46	5,55
ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	29.902	14.238,811	1.585,710	805,460	780,250	26,094	49,21	5,48
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	51.356	23.215,406	2.840,790	1.352,140	1.488,650	28,987	52,40	6,41
ΖΩΓΡΑΦΟΥ	71.026	25.567,685	3.079,310	1.464,810	1.614,500	22,731	52,43	6,31
ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ	78.153	28.959,008	2.299,520	1.209,290	1.090,230	13,950	47,41	3,76
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	49.642	20.597,689	1.977,670	1.039,910	937,760	18,890	47,42	4,55
ΙΛΙΟΥ (ΝΕΩΝ ΛΙΟΣΙΩΝ)	84.793	34.293,695	3.251,720	1.713,330	1.538,390	18,143	47,31	4,49
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ	26.458	10.640,307	962,230	505,700	456,530	17,255	47,44	4,29
ΚΑΜΛΙΘΕΑΣ	100.641	42.053,140	2.713,470	1.261,400	1.452,070	14,428	53,51	3,45
ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	91.045	35.429,352	1.875,080	940,040	935,040	10,270	49,87	2,64
ΚΗΦΙΣΙΑΣ	70.600	55.160,587	5.729,370	2.730,620	2.998,750	42,475	52,34	5,44
ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	63.445	23.663,684	2.059,680	1.043,780	1.015,900	16,012	49,32	4,29
ΚΡΩΠΙΑΣ	30.307	19.698,221	1.655,760	787,450	868,310	28,650	52,44	4,41
ΚΥΘΗΡΩΝ	4.041	215,470	215,470	100,000	115,470	28,575		
ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	25.102	14.960,886	1.292,580	615,260	677,320	26,983	52,40	4,53
ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ - ΠΕΥΚΗΣ	31.002	15.079,808	1.866,980	982,640	884,340	28,525	47,37	5,86

ΟΤΑ μέλος ΕΔΣΝΑ	μόνιμος πληθυσμός (απογραφή 2011)	ποσότητες 2015 (t)				ποσότητες (kg), ανά κάτοικο	ποσοστά ανακύκλωσης (%)	
		σύνολο ΑΣΑ	εισερχόμενα μπλε κάδου	υπόλειμμα	καθαρά ανακυκλώσιμα		στα εισερχόμενα του μπλε κάδου	στο σύνολο των ΑΣΑ
ΜΑΝΔΡΑΣ - ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	17.885	9.216,154	447,650	228,920	218,730	12,230	48,86	2,37
ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ	33.423	22.706,516	381,640	181,640	200,000	5,984	52,41	0,88
ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	20.040	14.574,751	841,780	401,760	440,020	21,957	52,27	3,02
ΜΕΓΑΡΕΩΝ	36.924	15.032,054	1.245,150	633,060	612,090	16,577	49,16	4,07
ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ	29.891	15.916,897	1.743,820	879,190	864,630	28,926	49,58	5,43
ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ	40.413	22.460,509	1.919,320	976,460	942,860	23,331	49,12	4,20
ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	67.134	28.072,242	3.188,840	1.677,590	1.511,250	22,511	47,39	5,38
ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	73.076	27.666,563	2.649,670	1.394,810	1.254,860	17,172	47,36	4,54
ΝΙΚΑΙΑΣ - ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΡΕΝΤΗ	105.430	44.528,275	2.331,240	1.183,030	1.148,210	10,891	49,25	2,58
ΠΑΙΑΝΙΑΣ	26.668	28.910,443	1.524,570	727,830	796,740	29,876	52,26	2,76
ΠΑΛΛΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	64.021	14.094,160	3.610,100	1.814,730	1.795,370	28,043	49,73	12,74
ΠΑΛΛΗΝΗΣ	54.415	27.107,288	2.499,480	1.190,050	1.309,430	24,064	52,39	4,83
ΠΑΠΑΓΟΥ - ΧΟΛΑΡΓΟΥ	44.539	20.290,360	2.086,930	1.098,290	988,640	22,197	47,37	4,87
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	163.688	76.150,650	3.510,910	1.778,010	1.732,900	10,587	49,36	2,28
ΠΕΝΤΕΛΗΣ	34.934	17.144,118	1.886,920	897,100	989,820	28,334	52,46	5,77
ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	25.389	9.671,700		0,000	0,000	0,000		
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	139.981	62.428,936	3.597,270	1.828,210	1.769,060	12,638	49,18	2,83
ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	58.979	20.961,519	2.032,370	1.070,340	962,030	16,311	47,34	4,59
ΠΟΡΟΥ	3.993	2.678,680	11,280	14,000	-2,720	-0,681	-24,11	-0,10
ΡΑΦΗΝΑΣ - ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	20.266	12.232,509	898,690	428,720	469,970	23,190	52,30	3,84
ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ	39.283	23.744,572	69,540	38,000	31,540	0,803	45,36	0,13
ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ	29.002	15.918,080	1.380,660	658,630	722,030	24,896	52,30	4,54
ΣΠΑΤΩΝ - ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	33.821	22.384,951	1.801,700	857,340	944,360	27,922	52,41	4,22
ΣΠΕΤΣΩΝ	4.027	1.708,580		0,000	0,000	0,000		
ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ	7.143	2.643,330	58,630	21,000	37,630	5,268	64,18	1,42
ΥΔΡΑΣ	1.966	0,000		0,000	0,000	0,000		
ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ - ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	35.556	16.344,153	1.629,920	854,770	775,150	21,801	47,56	4,74
ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ	26.968	16.557,320	1.757,660	834,540	923,120	34,230	52,52	5,58
ΦΥΛΗΣ	45.965	29.932,298	1.267,010	632,550	634,460	13,803	50,08	2,12
ΧΑΙΔΑΡΙΟΥ	46.897	20.072,842	1.840,250	933,740	906,510	19,330	49,26	4,52
ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	74.192	38.096,787	5.090,300	2.422,750	2.667,550	35,955	52,40	7,00
ΩΡΩΠΟΥ	33.769	20.894,975		0,000	0,000	0,000		
σύνολα	3.827.624	1.818.232,034	152.640,930	77.334,290	75.644,870	19,763	49,56	4,16

*Ο δήμος Βύρωνα έχει ανεξάρτητο δημοτικό σύστημα ανακύκλωσης